

Központi Statisztikai Hivatal

**A JOGERŐSEN ELÍTÉLTEK
TÁRSADALOMSTATISZTIKAI VIZSGÁLATA,
1990–2003**

TÁRSADALOMSTATISZTIKAI FÜZETEK

44.

Budapest, 2005

© **KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2005**

ISSN 1218-5620

ISBN 963 215 796 6

Készült:

a KSH Társadalomstatistikai főosztályán

Főosztályvezető:

Harcza István

Készítette:

Papp Gábor

Lektorálta:

Vavró István

Olvasószerkesztő:

Sághi Gábor

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!
A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési
megoldásai a KSH tulajdonát képezik.
Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

A kiadvány megrendelhető:

KSH Statisztikai Szolgáltatások Osztálya

1024 Budapest, Keleti Károly u. 5–7.

Telefon: 345-6570

Fax: 345-6699

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

A kiadvány megvásárolható:

KSH Statisztikai Szakkönyvesbolt

1024 Budapest, Keleti Károly u. 10.

Telefon: 212-4348

valamint a régiós igazgatóságok terjesztőinél

Információs szolgálat :

Telefon: 345-6789; Fax: 345-6788

Internet: <http://www.ksh.hu>

Tartalom

Főbb megállapítások	5
Szemponatok a bűnügyi statisztika értelmezéséhez	7
Bűncselekmények, bűncselekménytípusok	10
Demográfiai, társadalmi jellemzők.....	13

Fontosabb fogalmak

Irodalom

Táblázatok

1.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek száma korcsoportok szerint, 1990–2003

1.b. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma korcsoportok szerint, 1990–2003

1.c. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt nők száma korcsoportok szerint, 1990–2003

2.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

2.b. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt férfiak 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

2.c. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt nők 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

3.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek száma családi állapot szerint, 1990–2003

3.b. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma családi állapot szerint, 1990–2003

3.c. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt nők száma családi állapot szerint, 1990–2003

4.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

4.b. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt férfiak 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

4.c. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt nők 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

5.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek száma iskolázottság szerint, 1990–2003

5.b. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma iskolázottság szerint, 1990–2003

5.c. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítélt nők száma iskolázottság szerint, 1990–2003

6.a. tábla A 18 éves és idősebb, közvadás eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003

- 6.b. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003
- 6.c. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003
- 7.a. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003
- 7.b. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003
- 7.c. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003
- 8.a. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 8.b. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 8.c. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 8.d. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak megoszlása főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 8.e. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők száma főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 8.f. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők megoszlása főbb bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003
- 9. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása nemek szerint, bizonyos kiemelt bűncselekmények elítéltejéi között 1990-ben és 2003-ban
- 10.a. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek száma korcsoportok szerint, 1990, 2003
- 10.b. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek megoszlása korcsoportok szerint, 1990, 2003
- 10.c. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek száma korcsoportok szerint, férfiak, 1990, 2003
- 10.d. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek megoszlása korcsoportok szerint, férfiak, 1990, 2003
- 10.e. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek száma korcsoportok szerint, nők, 1990, 2003
- 10.f. tábla** A főbb bűncselekménycsoportok elítéltejéinek megoszlása korcsoportok szerint, nők, 1990, 2003
- 11.a. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma iskolázottság szerint a főbb bűncselekménycsoportokban, 1990, 2003
- 11.b. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása iskolázottság szerint a főbb bűncselekménycsoportokban, 1990, 2003
- 12. tábla** A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma előélet szerint a főbb bűncselekménycsoportokban 1990-ben és 2003-ban

Főbb megállapítások

- A bíróságokon jogerősen elítéltek száma 1990 és 2003 között jelentősen, valamivel több mint duplájára emelkedett, 41 ezerről 87 ezerre. A növekedés 1997-ig folyamatos volt, az ezt követő években azonban a mutató 86–88 ezer körüli szinten stabilizálódott.
- A bűnözés szerkezete jelentősen átalakult. A vagyoni elleni bűncselekmények aránya számottevően csökkent, bár a korszak egészében meghatározó maradt. A közrend elleni bűncselekmények száma (8,5-szeresére) és aránya (5-ről 20 százalékra) jelentősen megemelkedett. A gazdasági, valamint az államigazgatás, igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni cselekmények száma szintén nőtt a vizsgált időszakban.
- A bírósági statisztikában számba vett több mint száz tényállás közül ma 20–22 dominál, 80–85 %-os részesedéssel. Közülük a vagyoni elleni cselekmények közé tartozó lopások aránya volt a legmagasabb, 25–35 százalékát tette ki az összes bűncselekményeknek, míg a csalásoké 1990 és 2003 között 1,5-ről 5,4 százalékra emelkedett. A korszak másik meghatározó cselekménytípusa az ittas járművezetés volt, bár az ezredfordulót követő években részesedése lényegesen csökkent. A közúti baleset gondatlan okozása és a személy elleni cselekmények közé tartozó súlyos testi sértés szintén a domináns bűncselekmények közé tartozott.
- Az elítéltek között – az évszázados trendnek megfelelően – a férfiak döntő többségben voltak, ugyanakkor a nők részaránya folyamatosan emelkedett, 8-ról 13 százalékra.
- A jogerősen elítéltek korösszetétele lényegesen különbözik a teljes felnőtt társadalométól. Átlagéletkoruk 15 évvel alacsonyabb, a fiatalabb korévekhez tartozó elítéltek aránya pedig 3–4-szerese az össztársadalmi arányuknak.
- Családi állapot tekintetében: a társadalom egészében a házasság túlsúlya egyértelmű, az elítéltek körében viszont a nőtlenség, hajadonok aránya meghatározó. Ebben a különbségben szerepet játszik az eltérő korstruktúra. Az elítéltek között az elváltak aránya magasabb volt, az özvegyeké pedig lényegesen elmaradt a népességbeli arányoktól.
- Az elítéltek iskolázottsági szintje messze elmaradt a teljes népességétől. Az előbbieknél az általános iskolát végzettek alkották a domináns kategóriát, a magasabb iskolai végzettségűek aránya pedig alacsonyabb. A tendencia azonban változó, a középfokú végzettségűek szám- és aránybeli emelkedésének köszönhetően.
- A büntetett előéletűek aránya valamelyest emelkedett az elmúlt másfél évtizedben. Többségben voltak köztük a férfiak, családi állapot szerint a hajadonok, nőtlenség és az elváltak. Iskolázottság tekintetében jelentősen elmaradtak a nem visszaesőktől.
- A közlekedési és a gazdasági bűncselekmények elítélteinek markánsan különböznek a többi cselekménykategória elítélteitől: iskolázottsági mutatóik szemtűnően jobbakként, és közöttük a büntetett előéletűek aránya lényegesen alacsonyabb volt.

Szemponatok a bűnügyi statisztika értelmezéséhez

A bűnözés mindig is a társadalmi diskurzusok homlokterében állt. Az átlagosan tájékozott embernek a bűnözéssel kapcsolatos ismeretei nagyjában-egészében visszatükrözik azokat az alapvető tényeket, amelyeket a bűnügyi statisztika is feltár (képes feltárni). Igaz, ezek az ismeretek jelentős részben a tömegmédiából származnak, és elsősorban a súlyosabb vagy a mediatisztikus reprezentáció torzításai következtében veszélyesebbnek ítélt kriminális eseményeken alapulnak. Mindazonáltal a közvéleményben helyesen rögzült az a tény, hogy az elítélteknek a nem és életkorbeli megoszlása erőteljes jellegzetességeket mutat, nevezetesen a férfiak és a fiatalabb korosztályok „bűnözési fertőzöttsége” jelentősen felülmúlja népességbeli hányadukat. Ezzel kapcsolatban Földes Bélát idézzük (1934), aki szerint „bizonyos, hogy a statisztika néha mintegy közhelyeket látszik megállapítani, azonban mégis szem előtt kell tartani, hogy a statisztika a tüneteket számszerűleg jellemzi”. A „közhelyszerűség” érzete – részben – a fenn jelzett társadalmi érzékenységből és kollektív ismeretből fakad, részben pedig szakmai természetű, amennyiben a statisztika (különösen annak a joghoz kapcsolódó változata) lassan változó tudomány, az ismérvek, változók köre viszonylag szűk, és lényegében a főbb tendenciák érzékeltetésére szorítkozik. Ennek háttérében pedig az áll, hogy a bűnügyi statisztika más céllal készül, mint a célzott kriminológiai felvételek. Elsősorban a jogalkotók, a politikusok tájékoztatását tartja szem előtt, nem pedig a tudományos ismeretszerzést. Ez természetesen nem von le a bűnügyi statisztika értékéből, de kétségtelenül célszerű lenne a változók körét kiszélesíteni. A KSH-ban az utóbbi esztendőkből már születtek erre vonatkozó javaslatok, ezek egy része a jövőben realizálódik is.

Indulóban érdemes tisztázni néhány olyan alapvető fogalmat, illetve problémát, amelyek megértése elengedhetetlenül szükséges a statisztika eredményeinek megfelelő interpretációjához. A *jogerősen elítéltek* fogalmán – jelen tanulmányban – *azon személyeket értjük, akikkel szemben a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt főbüntetést szabott ki, illetve önállóan alkalmazott mellékbüntetést, intézkedést hozott.* Ezzel a definícióval kapcsolatban két dolgot kell kiemelnünk. Egyrészt azt, hogy az igazságügyi statisztika ezen része nem a társadalom morális állapotát tükrözi, amennyiben a büntetőjogi normaszegések bírósági hatáskörben elbírált részének mennyiségére és összetételére szorítkozik. Másrészt azt is hangsúlyozni kell, hogy a megfigyelték körét szűken az elítéltek alkotják, így az ebből a statisztikából levont következtetések is csupán rájuk és nem a bűnözők teljes körére vonatkoznak. A jogerősen elítéltekre vonatkozó statisztika a hazai bűnügyi statisztika alapvetően hármass, horizontális osztatú rendszerében a második pillért képviseli. Ezt

megelőzően történik a feljelentett személyek számbavétele (az egységes rendőrségi és ügyészségi bűnügyi statisztika valójában azokat regisztrálja, akiknek ügyében a nyomozás lezárult). Az itt nyilvántartottaknak azonban csak aránylag kis hányada találtatik bűnösnek, ezért az elítéltek statisztikája az első pillérhez képest jóval szűkebb körre terjed ki. A harmadik pillér a különböző jogcímenek (előzetes letartóztatás, kényszergyógykezelés, valamint az elzárásra beutalt, az őrizetes és a legnagyobb számosságú elítélti státus) fogva tartottak adatait tartalmazza. Természetesen nem biztos, hogy a jogerősen elítéltek reprezentálják legjobban a bűnözés mértékét, mégis fontos – ha nem is kizárólagos – kriminalitási mutatónak tekinthető, amelynek elemzése közelebb vihet a bűnözési tendenciák megértéséhez.

A jogerősen elítéltekre vonatkozó statisztika helyes értelmezése még további pontosításokat is igényel. Az idősorok elemzését illetően fel kell hívni arra – az alapvetően a bűnügyi statisztika jogi beágyazottságával összefüggő – hiányosságra a figyelmet, hogy az elítéltek számára, összetételére, illetve ezek változásaira jelentős mértékben hatnak az ún. *formális jogi tényezők*. Ezek közé soroljuk a bűncselekmények körét szűkítő vagy tágító jogszabályi változásokat, a közkegyelmi rendelkezéseket, a büntetőpolitika és a bírói gyakorlat változásait, továbbá a büntetőeljárásen kívüli felelősségre vonás formáinak és hatókörének módosulásait (ezen elsősorban a szabálysértési értékhatár változásait értjük), és egyebek mellett a nyomozások intenzitásának növekedését vagy csökkenését (Labáth–Vigh 1965 és Vigh 1969). Mindebből világos, hogy a kriminálstatisztika adatai nemcsak a bűnözés mint tömegjelenség változásait, hanem a jogalkotás és a jogalkalmazás változásainak hatását is tükrözik (Vavró 1984; 1989), kifejezve a társadalom átalakuló értékítéletét. Éppen ez utóbbi mozzanat a metodológiai alapja annak az állításnak, hogy a mindenkori jogi szabályozáson alapuló statisztika reális képet nyújt a mindenkori bűnözésről. Ha az átfogó idősorok nem is tekinthetők minden tekintetben homogéneknek és a formális jogi tényezők hatása sem elhanyagolható, ezek torzító hatása mégsem tekinthető olyan jelentősnek, ami az elemzést eleve meggátolná vagy beható jogszabály-magyarázatokat igényelne. Az előbb említett tényezők közé tartozik a felderítési tevékenység is, amelynek természetéből következik, hogy ha a növekvő cselekmény- (és elkövető- vagy elítélt-) szám mellett csökken a felderítési mutató, akkor a vádlottak száma nem vagy csak kisebb mértékben követi ezt a változást.

A bűnügyi adatok idősoros elemzésének kardinális problémája, hogy mit tekintünk időbeli megfigyelési egységnek, a cselekmény vagy a büntetőeljárás mely szakaszát, mozzanatát vegyük alapul. Az elítéltek esetében értelemszerűen az elítélés időpontjában

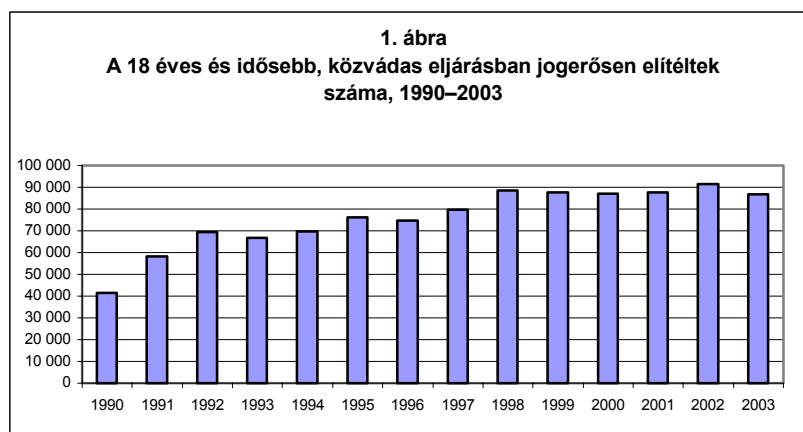
regisztrálják az adatokat. Ezek értelmezéséhez azonban tudnunk kell, hogy a cselekmény elkövetése és a bírósági határozat jogerőre emelkedése között hosszabb idő is eltelhet. Erre a lehetséges eltolódásra gondolva tehát egy adott év adatait körültekintően kell kezelnünk. Ha feltételezzük, hogy az „áthúzó” ügyek aránya évről évre viszonylagos stabilitást mutat, akkor a következtetések nagyobb bátorsággal vonhatók le az adatokból.

A jogerősen elítéltek statisztikájának további problémája az, hogy a büntettek számbavétele során jelentős deficitet produkál. Ha ugyanis egy adott személy párhuzamosan több bűncselekményt követ el, azok közül csak egyet, a legsúlyosabbat veszi számításba. A kriminalisztika állapot így esetszámát tekintve jobbnak, összetételét illetően viszont súlyosabbnak mutatkozik. Orvosolhatná ezt a problémát, ha az elítéltekre vonatkozó statisztika a halmazati bűnelkövetést nemcsak számszerűen, hanem annak konkrét tartalma szerint is regisztrálná. Ennek technikai alapjai azonban jelen pillanatban hiányoznak.

A fenti – hazai kriminálstatisztikára általában jellemző – problémák, hiányosságok ellenére úgy gondoljuk, hogy az elítéltekre vonatkozó statisztika megfelelő információt biztosít a bűnözés visszaszorítását, csökkentését, a változások előrejelzését szolgáló elemzéshez. Az elkövetők személyi és társadalmi körülményeinek behatóbb tanulmányozása deklarált kormányzati cél. Ennek egyik állomása az öt főbb társadalmi ismérv: a nem, az életkor, a családi állapot, az iskolai végzettség és az előélet szerint végzett vizsgálatunk.

Bűncselekmények, bűncselekménytípusok

1990 után Magyarországon növekedett a bűnözés. A közbíró eljárásban jogerősen elítélt felnőtt korúak számának trendje – bár nem töretlenül – emelkedő volt. 2003-ban hozzávetőlegesen kétszer annyi személyt (87 ezer) találtak bűnösnek a bíróságokon, mint 1990-ben (41 ezer). Kiemelkedő az 1991-es és az 1992-es év, az előbbiben 40, az utóbbiban pedig 60 százalékkal emelkedett a bűnösnek találtak száma a korszak kezdő évéhez képest. Az ezt követő, 1998-ig terjedő periódusban – némi hullámzással – szintén számbeli növekedés mutatkozott. Az 1998-as adat már kétszerese (88 ezer) volt a bázisévének. 2001-ig a stagnálás volt a jellemző. A trend 2002-ben érte el a tetőpontját, majd, 2003-ban visszatért a 2000-es szintre. Az utóbbi 5–6 év adatai tehát nem mutatnak egyértelmű irányzatot, legvalószínűbbnek a viszonylagos stabilitás (88–90 ezer fő éves szinten) tűnik. Ha az elítéltek számának az 1990-es évek elején bekövetkezett nagyarányú emelkedése a társadalmi viszonyrendszer jelentős átstrukturálódásával magyarázható, akkor az utóbbi évek stabilitása ennek lezárultával, valamint a bűnüldözési rendszer reagálóképességével függhet össze. (1. ábra)

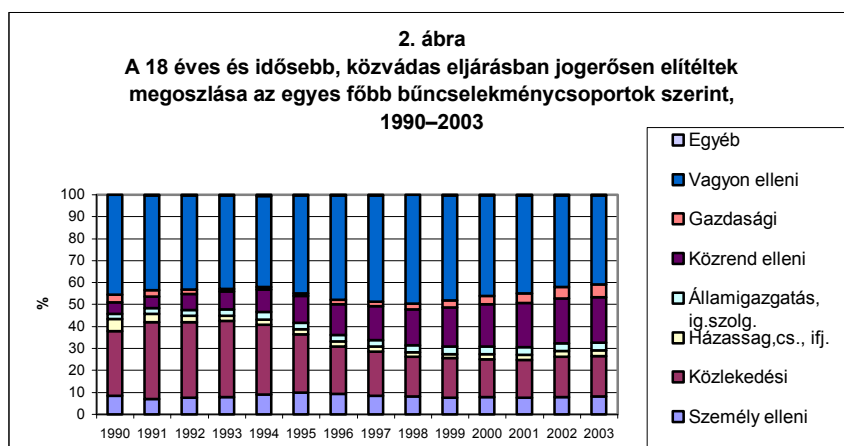

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

Az alapirányzaton túl szükségünk van annak ismeretére, hogy milyen bűncselekmények, bűncselekménycsoportok voltak dominánsak a vizsgált időszakban, illetve hogy ezek száma, aránya hogyan, milyen mértékben változott. Bár érvényes számbavételi módszereink – ahogy jeleztük – erre nézve torzítanak, a jelentősebb változások, tendenciák bemutatására statisztikáink alkalmasak lehetnek.

A vizsgált időszakban a bűnözés jelentős mértékű átrétegződésen ment keresztül. Bár a vagyon elleni bűncselekménye mindvégig domináltak (átlagosan kétötödös részesedéssel), az emiatt elítéltek aránya jelentősen visszaszorult. Ez azzal magyarázható, hogy a közrend

elleni bűncselekmények száma és hányada fokozatosan emelkedett (1990 és 2003 között 8,5-szeresére), aminek következtében a korábbi 5 százalékosról 20 százalékosra emelkedett a relatív súlya. Emellett olyan bűncselekményi kategóriák is előtérbe kerültek (hangsúlyozva, hogy ezek aránya a kilencvenes évek elején kicsi volt az összбүнözésen belül), mint a gazdasági vagy az államigazgatás, igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni kategóriába tartozó cselekmények. Az előbbieket térnyerését a gazdasági élet átalakulása, a különféle gazdasági társasági formák megjelenése és az ezzel kapcsolatos anomáliák viszonylagos gyakorisága magyarázza, míg az utóbbiak az igazságszolgáltatási rendszer túlterheltségével, az állampolgári fegyelem, valamint a jogtudatosság erősödésével függnek össze. (2. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A főbb bűncselekményi kategóriák a büntető törvénykönyv csoportosítását követik, de sok esetben elfedik a valós, konkrét cselekményi tényállásokat. Ez teszi szükségessé a részletesebb bűncselekményekre irányuló elemzést. A célterületek kiválasztásához tudni kell, hogy a bírósági statisztikában számba vett több mint száz tényállás közül 1990-ben 10–11, 2003-ban pedig 20 cselekményfajta tette ki az összes cselekmény 85–90 százalékát. Ezek közül is a lopások aránya volt a legmagasabb, az ebbe a körbe tartozó vétségek és a büntettek miatt elítéltek hányada az összбүнözésen belül 25–35 százalékra rúgott. A közlekedési bűncselekmények közé tartozó ittas járművezetés relatív súlya ugyan csökkent a vizsgált időszakban, de részesedése a második legnagyobb maradt. A személy elleni cselekmények domináns megjelenési formájában, a súlyos testi sértésben találtak bűnösnek minden huszadik elítéltet. Az 1990-ben legalább egy százalékos hányadot elérő bűncselekmények közül

egyesekek (közúti baleset gondatlan okozása, rablás, rongálás, orgazdaság, jármű önkényes elvétele) hasonló súllyal szerepeltek (kivéve a devizagazdálkodás megsértését, amely a Btk. változása miatt eltűnt a statisztikából), mások száma és aránya az ezredfordulóra jelentősen emelkedett: garázdaságban minden tizedik elítéltet találtak bűnösnek, de az okirathamisítások (együttes arányuk a bűnözésen belül 6 százalék), a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények, továbbá bizonyos gazdasági bűntettek és vétségek (adócsalás, csempészet és vámorgazdaság, csődbüntett) részesedése is jelentős emelkedést mutatott a vizsgált időszakban. (1. tábla)

1. tábla
Egyes kiemelt bűncselekmények aránya az össz bűnözésen belül
1990-ben és 2003-ban

bűncselekménytípus	1990		2003	
	száma	aránya az összes bűncselekményen belül	száma	aránya az összes bűncselekményen belül
Súlyos testi sértés	2108	5,1	4214	4,9
Közúti baleset gondatlan okozása	1552	3,7	2561	3,0
Ittas járművezetés	9535	23,0	10859	12,5
Tartás elmulasztása	1623	3,9	1168	1,3
Garázdaság	1405	3,4	7980	9,2
Közokirat-hamisítás	243	0,6	3100	3,6
Magánokirat-hamisítás	127	0,3	2234	2,6
Kábítószerrel visszaélés	16	0,0	1273	1,5
Devizagazdálkodás megsértése	1173	2,8	3	0,0
Adócsalás, jövedékkel visszaélés	35	0,1	1391	1,6
Csempészet, vámorgazdaság	174	0,4	1159	1,3
Csődbüntett	12	0,0	951	1,1
Lopás vétsége	7290	17,6	12159	14,0
Lopás bűntette	7274	17,6	9970	11,5
Sikkasztás vétsége	398	1,0	1060	1,2
Sikkasztás bűntette	495	1,2	1122	1,3
Csalás vétsége	205	0,5	1939	2,2
Csalás bűntette	410	1,0	2763	3,2
Rablás	710	1,7	1138	1,3
Rongálás	401	1,0	1189	1,4
Orgazdaság	563	1,4	1695	2,0
Jármű önkényes elvétele	760	1,8	601	0,7
Kiemelt bűncselekmények összesen	36 509	88,2	70 529	81,3
Összesen	41406	100,0	86722	100,0

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

Demográfiai, társadalmi jellemzők

Az egyének alapvető ismérve a nemhez való tartozás. Ennek az alapvetően biológiai dichotómiának a társadalmi tartalmát a belőle eredő szerepek alapozzák meg. Eltekintve bizonyos szélsőséges nézetektől, közmegegyezés mutatkozik abban, hogy mára a két nem képviselői között – elméletileg – mind jogi, mind pedig társadalmi aspektusból eltűntek az éles határok. Ennek alapján feltételezhetnénk, hogy a kriminalitási gyakoriságok tekintetében sincs lényeges különbség a két nem képviselői között. Az adatok azonban cáfolják ezt a hipotézist: az elítéltek között egyértelmű a férfiak dominanciája. A rendelkezésre álló több mint száz éves idősorok alapján elmondható, hogy ez az aránytalanság mindig is jellemző volt a bűnözők körére. A nők összбűnözésen belüli részesedése (eltekintve a háborús időszakoktól) sohasem haladta meg a 20 százalékot. Az általunk vizsgált időszakban 100 elítéltből átlagosan 89 volt a férfi és 11 a nő, miközben a 18 éves és idősebb népességben a nők voltak többségben, 53:47 arányban. Az egyértelműnek tűnő relációk mögött azonban a változás jelei is mutatkoznak: az elítéltek körében a nők aránya 1990 és 2003 között 8-ról 13 százalékra emelkedett. Az eltolódást dinamikai különbség magyarázza. Míg ugyanis az elítélt nők száma megháromszorozódott, addig a férfiaké kevésbé, mintegy kétszeresére emelkedett. Bár ezek az adatok is megfelelően példázzák a férfiak nagyobb kriminalitási gyakoriságát, a 100 ezer lakosra számított arányszámokkal még pontosabban érzékeltethetjük ezt a jelenséget. Ebben az összevetésben a korszak első felében 11–12 szerez, a második felében nyolcszoros többlet mutatkozott az ő oldalukon. A kriminológiai-kriminálstatisztikai szakirodalom ennek okaként részben biológiai (gyengébb fizikum, gyermekszülés), részben pszichés (mentalitásbeli különbségek), részben pedig társadalmi-gazdasági (pl. a férfiaknak alárendelt szerep, munkaköri és fizetésbeli különbségek, eltérő iskolázottság, a családdal kapcsolatos eltérő attitűdök, gyermeknevelés stb.) tényezőket sorakoztat fel. Mindezek mellett olyan – a bűnüldözés sajátos természetéből következő – magyarázatok is relevánsak lehetnek, mint az eltérő felderítési arány vagy a különböző bűncselekménytípusok elkövetési gyakoriságának nemenkénti különbségei. (2. tábla)

2. tábla

A 18 éves és idősebb, közbiztonságban jogerősen elítéltek száma nemek szerint 1990–2003

Év	Az elítéltek száma			A nemek aránya			1990=100 %		
	férfiak	nők	összesen	férfiak	nők	összesen	férfiak	nők	összesen
1990	37 976	3 430	41 406	91,7	8,3	100,0	100,0	100,0	100,0
1991	53 252	4 931	58 183	91,5	8,5	100,0	140,2	143,8	140,5
1992	63 435	5 878	69 313	91,5	8,5	100,0	167,0	171,4	167,4
1993	61 204	5 559	66 763	91,7	8,3	100,0	161,2	162,1	161,2
1994	63 593	6 181	69 774	91,1	8,9	100,0	167,5	180,2	168,5
1995	68 686	7 376	76 062	90,3	9,7	100,0	180,9	215,0	183,7
1996	67 034	7 612	74 646	89,8	10,2	100,0	176,5	221,9	180,3
1997	71 422	8 389	79 811	89,5	10,5	100,0	188,1	244,6	192,8
1998	78 600	9 915	88 515	88,8	11,2	100,0	207,0	289,1	213,8
1999	77 300	10 393	87 693	88,1	11,9	100,0	203,5	303,0	211,8
2000	76 171	10 788	86 959	87,6	12,4	100,0	200,6	314,5	210,0
2001	76 643	10 914	87 557	87,5	12,5	100,0	201,8	318,2	211,5
2002	80 062	11 509	91 571	87,4	12,6	100,0	210,8	335,5	221,2
2003	75 451	11 271	86 722	87,0	13,0	100,0	198,7	328,6	209,4

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

Az életkornak is rendkívül jelentős a kriminológiai szerepe. A bűnözés korszpecifikus jellegét igazolják az elítéltekre, illetve a teljes népességre vonatkozó adatokban kimutatható jelentős differenciák. Az elítéltek átlagéletkora 14 évvel volt kevesebb, mint a 18 éves és idősebb népességé, ami egyértelműen igazolja azt a feltevést, hogy a fiatalabb korosztályok bűnözési gyakorisága messze felülmúlja az idősebb generációkét. A nők átlagéletkora mind az elítéltek körében, mind pedig a teljes népességben kis mértékben meghaladta a férfiakét. (3. tábla)

3. tábla

A 18 éves és idősebb népesség és a jogerősen elítélt felnőtt korúak átlagéletkora 1990-ben és 2003-ban

Év	Felnőtt korú népesség			Jogerősen elítélt felnőttek		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
1990	44,4	47,5	46,1	31,6	32,8	31,7
2003	44,7	48,4	46,7	32,6	34,4	32,8

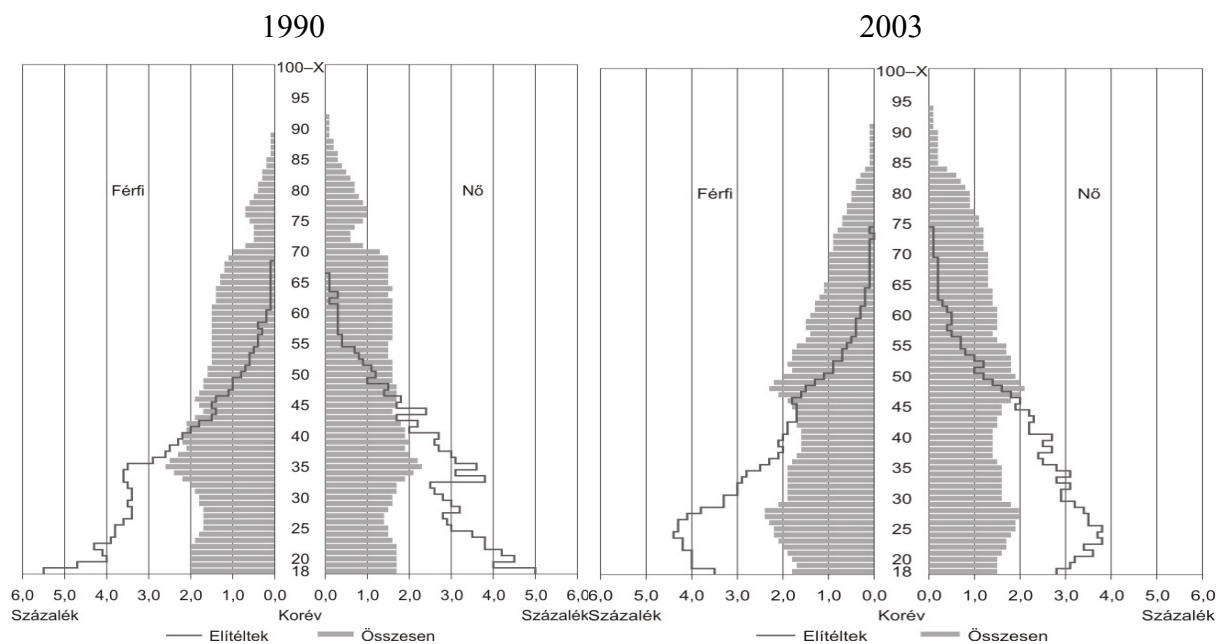
Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

Még érzékletesebben mutatja ezt az összefüggést az elítéltek és a teljes népesség korfájának összehasonlítása. A vizsgált korszak két végpontján regisztrált adatok alapján általánosságban elmondható, hogy az elítéltek aránya az idősebb korévek felé haladva

tendenciaszerűen csökken a népességbeli arányukhoz képest. A csökkenés nem egyenletes, mivel a fiatalabb korosztályokban (a húszas életek végéig) az elítéltek felülreprezentáltsága két-két és félszeres (1990-ben a 18 évesek körében ez az arány háromszor volt nagyobb, mint a népesség egészében). Az 1990-es és a 2003-as korfák összevetése ugyanakkor egyértelműen azt jelzi, hogy a legfiatalabb korévek részesedése valamelyest csökkent az elítéltek populációjában. A harmincasok korosztályában az elítéltek nagyobb relatív gyakorisága még fennáll, a negyvenes évek derekán járók között azonban kiegyenlítődni látszanak a különbségek, majd részarányuk dinamikus csökkenése eredményeképpen az idősebbek között elenyésző arányt képviselnek az elítéltek. Összességében az elítéltek korfája piramis alakú, míg a népességé kiegyenlítettebb eloszlást mutat. Bár a hasonulás folyamata kimutatható, a különbségek továbbra is egyértelműen fennállnak. Ma a teljes népesség és az elítéltek korcsoportos összetételének arányeltolódása a húszas évek második felében járókkal bezárólag kétszeres (tehát kisebb, mint 1990-ben). A nőknél ez a reláció egészen a negyvenes életkorig jellemző marad, de az elítéltek túlnyomó hányadát kitevő férfiak körében a korábbiakhoz képest a különbség mérsékeltebb. A negyvenes éveikben járóktól az idősebb generációk felé haladva az elítéltek aránya nemeként hasonló mértékben csökkenni kezd és – úgy, mint az 1990-es évben – lényegesen alatta marad a népességbeli arányoknak. (3. ábra)

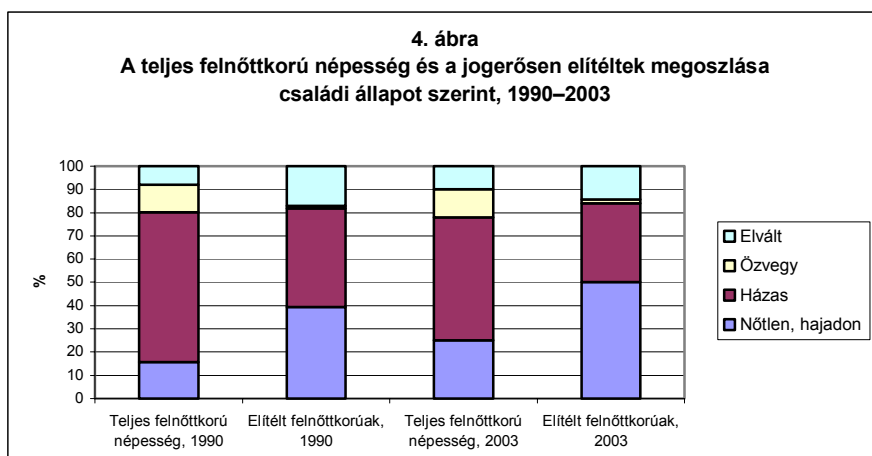
3. ábra

A teljes felnőttkorú népesség és a jogerősen elítélt felnőttkorúak megoszlása korévek szerint 1990-ben és 2003-ban

Tapasztalati alapon joggal tételezhetünk fel összefüggést a családi állapot és a deviáns viselkedések között is. Ez a feltételezett kapcsolatot persze rendkívül összetettnek gondoljuk, összefonódik az életkor hatásával, ugyanakkor nemeként is eltérő a mechanizmusa. Mindazonáltal eredmény várható attól, hogy összehasonlítjuk a teljes népesség és az elítéltek családi állapot szerinti összetételét. Akadályozza ezt a törekvést, hogy a bírósági statisztika az ismert családjogi helyzetet rögzíti (rögzítheti), tehát a tényleges és a jogi helyzet különbségéből akár jelentős torzítás is adódhat. Így a családi állapot összehasonlítható kategóriái közül hiányoznak a „házas, de házasságon kívül együtt élők” (a jogerősen elítéltek között ez a „különváltan élők”-et jelenti), valamint a nem házas élettársi kapcsolatban élők is (ezt a kategóriát az elítélti statisztika nem használja). Az együttélésnek ezek az új formái napjainkra egyre nagyobb teret nyernek, ezért hatásuk nem elhanyagolható.

A tradicionális, illetve nem tradicionális életformák arányának elmozdulását jelzik mind a felnőtt korú népességre, mind az elítéltekre vonatkozó adatok. A társadalom egészében – a kiegyenlítettebb kormegoszlásnak betudhatóan – változatlanul a házasságban élők dominálnak, bár hányaduk csökken. Az elítéltek között azonban 1990-ben hasonló arányban szerepeltek a nőtlenek, hajadonok és a házasok, 2003-ra viszont egyértelműen az előbbieket kerültek többségbe. Ez egyrészt a már említett életkori hatással magyarázható, másrészt azzal, hogy a jogilag szentesített párválasztás időpontja „kitolódik”, harmadrészt pedig azzal, hogy a bűnözők jelentős része feltételezhetően a hátrányos helyzetű társadalmi rétegekből kerül ki, és körükben az élettársi kapcsolatok inkább jellemzőek. Az életkori hatás az özvegyekkel és az elváltakkal kapcsolatban is kimutatható. Az elítéltek között az özvegyek igen kis részaránnyal szerepelnek, ami könnyen visszavezethető az öregkorral csökkenő bűnözési hajlandóságra. Ráadásul az özvegy családi állapot inkább a nőkre jellemző, akik már elve alulprezentáltak az elítéltek populációjában. A gyakorisági mutatók azt jelzik, hogy az elváltak relatív súlya magasabb az elítéltek körében, a különbség 1990-ben kétszeres, 2003-ban pedig másfélszeres volt. A megoszlási viszonyszámoknál lényegesen kifejezőbbek a 100 ezer megfelelő korú és családi állapotú népességre vetített arányszámok. Ennek alapján a két domináns családi állapot az elítéltek körében a nőtleneké/hajadonoké, valamint az elváltaké. Az utóbbi tény alátámasztani látszik azt a feltételezést, hogy a családi élet dezorganizáltsága elősegíti a bűnözést, különösen a férfiak esetében (1990-ben a férfiak körében az elváltak arányszáma magasabb volt, mint a nőtleneké). (4. ábra és 4. tábla)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

4. tábla

A jogerősen elítélt felnőtt korúak 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint 1990-ben és 2003-ban

Családi állapot	Férfiak		Nők		Együtt	
	1990	2003	1990	2003	1990	2003
Nőtlen	2064	3349	210	477	1346	2126
Házás	635	1167	66	206	350	684
Özvegy	214	530	19	73	51	143
Elvált	2564	3215	178	432	1157	1556
Összesen	1041	1993	83	260	533	1067

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A bűnözés gyakoriságára az iskolai végzettség közismerten befolyással van. A kriminológiai szakirodalomban általánosan elfogadott nézet, hogy ez a kapcsolat alapvetően inverz jellegű, ugyanakkor feltételezhető az is, hogy a magasabb iskolai végzettség bizonyos esetekben növelheti az ember vágyait, szükségletekkel ismertetheti meg, amelyek kielégítése érdekében bűncselekményt követhet el. Az elítéltek iskolázottsági statisztikája bizonyos leegyszerűsítésekkel él, így összevont kategóriákat alkalmaz, és a besorolást nem köti szigorúan az adott fokozatú tanulmányok befejezéséhez (pl. a néhány osztályt végzett elítéltek is az általános iskolai végzettséggel rendelkezők között szerepelnek). Ebből következik, hogy a teljes népességgel való összevetés fokozott körültekintést indokol, és csupán a főbb tendenciák érzékeltetésére szorítkozhat. Az iskolai végzettség és a bűnelkövetés közötti negatív kapcsolatot az általunk vizsgált periódus adatai is igazolják. Az elítéltek és a teljes népesség körében az írni-olvasni nem tudók aránya hasonló mértékben alacsony (1–2 százalék). Az elítéltek alacsonyabb iskolázottsági szintjét inkább az mutatja, hogy körükben

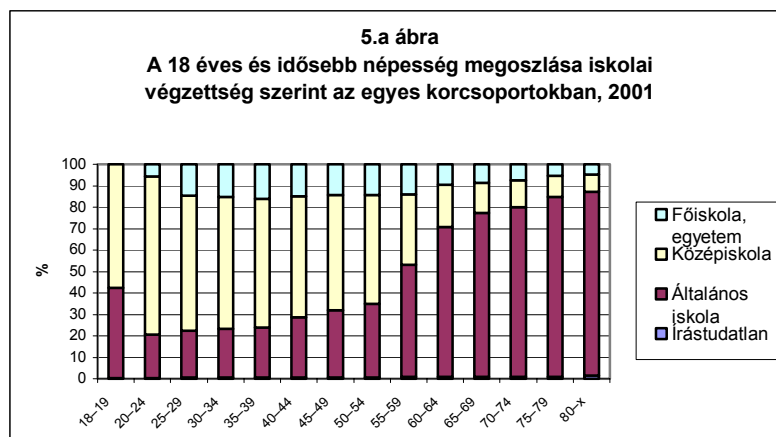
az általános iskolát végzettek meghatározó többségben vannak, míg a közép- és felsőfokú képzettséggel rendelkezők hányada jóval alatta marad a társadalmi átlagnak. Mindazonáltal a magasabb iskolázottságúak, elsősorban a valamilyen középiskolai végzettséggel rendelkezők részaránya 1990 óta emelkedik. Úgy fogalmazhatunk, hogy a teljes népesség iskolázottsági szintjének javulása az elítéltek körében is megmutatkozik (bár változatlanul alacsonyabb). Ez egyfelől pozitív társadalmi fejleménynek fogható fel, nevezetesen mint a bűnöző rétegek társadalmi felzárkózásának egyik jele, de fordított előjellel is értelmezhető, azaz hogy a kriminalitást a képzettség kevésbé korlátozza. (5.a, 5. b. ábra, 5.tábla)

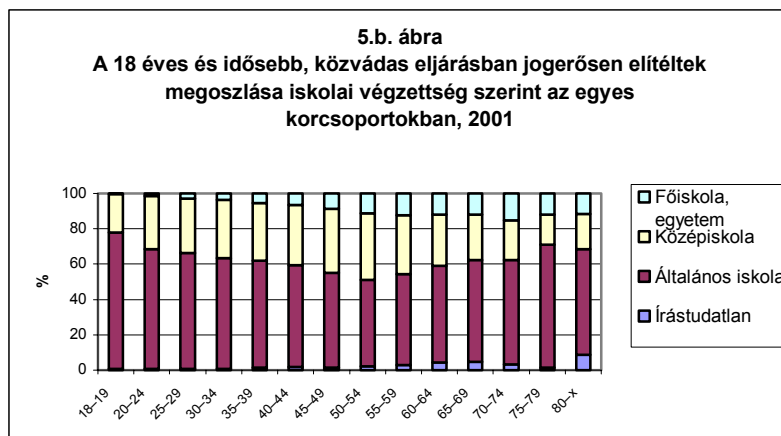
5.tábla

A 18 éves és idősebb népesség és a felnőttkorú jogerősen elítéltek megoszlása iskolázottság szerint 1990-ben és 2001-ben

Iskolai végzettség	Teljes népesség		Elítéltek	
	1990	2001	1990	2001
Írástudatlan	1,2	0,7	1,7	1,0
Általános iskola	54,1	41,7	74,9	61,2
Középiskola	35,4	46,1	20,4	32,8
Főiskola, egyetem	9,3	11,5	3,0	5,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

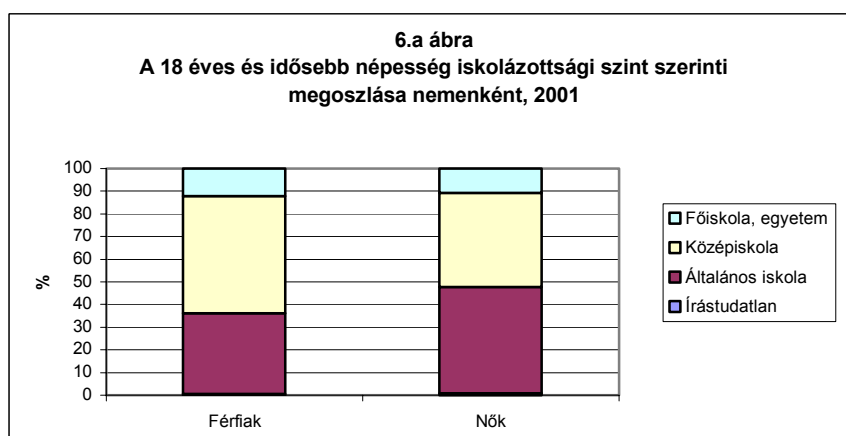
Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

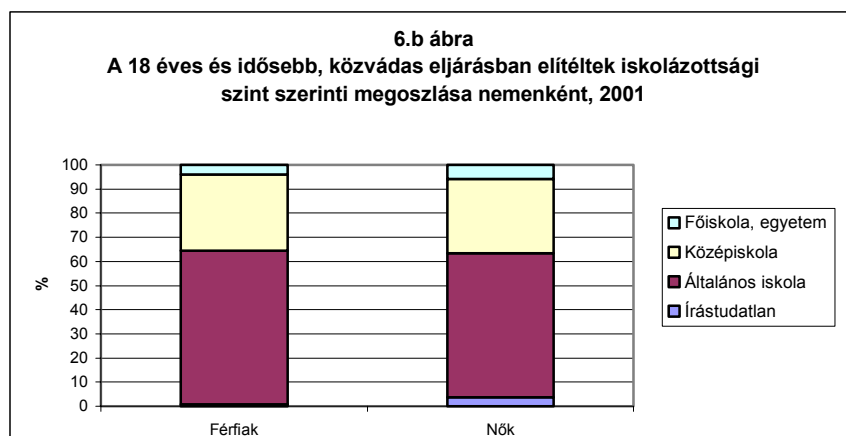

Bár ezek az adatok kedvező változásokra is utalnak, tudnunk kell, hogy a népszámlálásból nyert iskolázottsági arányok korcsoportos bontása ennél rosszabbnak mutatja az elítéltek pozícióját. A teljes felnőtt népességben ugyanis a fiatalabb generációk képzettségi szintje magasabb, mint az idősebb generációké (az előbbieknak harmaduk-ötödük végzett általános iskolát vagy kevesebbet, míg az utóbbiak körében ez az arány 80–90 százalékos), és ha számolunk azzal is, hogy az elítéltek között a fiatalok aránya rendkívül magas, míg az időseké igen alacsony, akkor még kedvezőtlenebb kép rajzolódik ki előttünk.

A nemek szerinti összevetésből kiderül, hogy a nők iskolázottsági szintje alacsonyabb: a teljes népességben magasabb a közülük általános iskolát végzettek hányada, az elítéltek körében pedig az írástudatlanoké. Ugyanakkor a felsőfokú végzettségűek aránya is az esetükben magasabb valamivel. (6.a és 6.b. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A bűnelkövetés személyes perspektívájának sajátos társadalomstatistikai ismérve az előélet, amely az elítéltek társadalmi való „visszailleszkedésének” egyik indirekt mutatója lehet. Mivel a teljes népességre nézve ilyen adatok nem állnak rendelkezésre, az eddig alkalmazott összevetésre ebben az összefüggésben nincs lehetőségünk. Az előélet kategóriáját mind a kriminológia, mind pedig a büntetőjog részletesebben bontja, mint ahogy mi tesszük. Mindkettő elkülöníti ugyanis egymástól a visszaesőket, a különös visszaesőket és a többszörös visszaesőket (a bírósági statisztika ezenkívül megkülönbözteti a visszaesőnek nem tekinthető bűnismétlők csoportját is). A könnyebb áttekinthetőség és elemezhetőség kedvéért az említett kategóriákat összevontan kezeljük, „büntetett előéletűek” néven.

Az elítéltek között a vizsgált időszakban igen magas, kétötödös arányban szerepeltek a büntetett előéletűek. A nemenkénti különbségek azonban ebben az összefüggésben is számottevőek. A nők alacsonyabb bűnismétlési hajlandóságát jelzi, hogy körükben 10–12 százalékkal volt alacsonyabb a visszaesők hányada. Eltérőek a tendenciák is: a férfiaknál az arány kis mértékű emelkedéséről, a nőknél hasonló mértékű csökkenéséről beszélhetünk. (6. tábla)

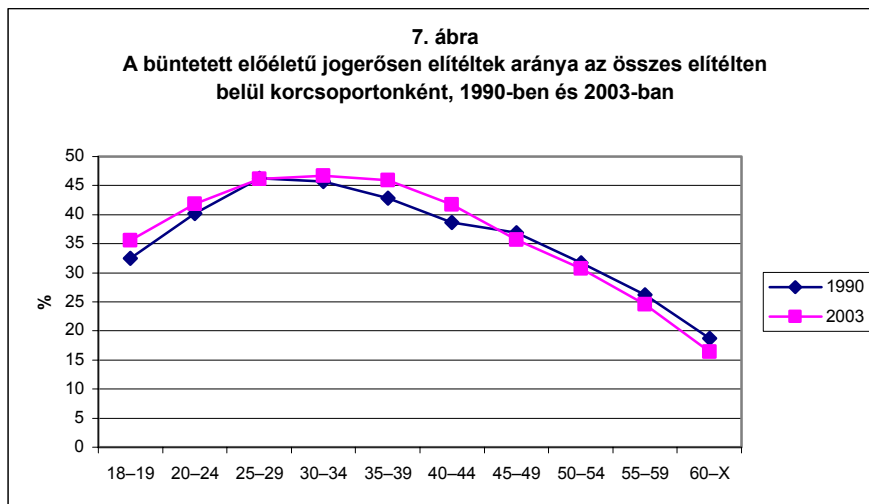
6. tábla

**A jogerősen elítélt felnőttkorúak száma és büntetett előéletűek aránya
1990-2003**

Év	A büntetett előéletű				Az összes büntetett előéletű	
	férfiak		nők			
	száma	aránya, %	száma	aránya, %	száma	aránya, %
1990	37 976	41,7	3 430	29,3	41 406	40,7
1991	53 252	37,5	4 931	24,3	58 183	36,4
1992	63 435	35,7	5 878	22,7	69 313	34,6
1993	61 204	36,6	5 559	22,3	66 763	35,4
1994	63 593	36,6	6 181	22,3	69 774	35,3
1995	68 686	38,0	7 376	20,5	76 062	36,3
1996	67 034	39,7	7 612	20,6	74 646	37,8
1997	71 422	41,1	8 389	21,9	79 811	39,1
1998	78 600	41,7	9 915	22,0	88 515	39,5
1999	77 300	42,9	10 393	23,5	87 693	40,6
2000	76 171	43,3	10 788	23,3	86 959	40,8
2001	76 643	44,1	10 914	22,6	87 557	41,5
2002	80 062	43,2	11 509	23,2	91 571	40,7
2003	75 451	44,1	11 271	23,6	86 722	41,5

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

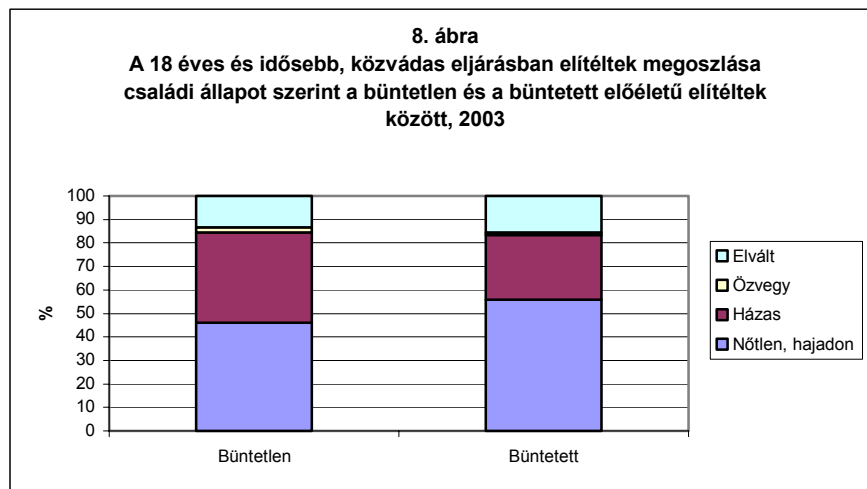
Az életkor és a bűnismétlés kapcsolatának jellegét jól kirajzolják az adatok. A korcsoportos bontások azt mutatják, hogy a bűnismétlők aránya már a 18–19 évesek körében rendkívül magas, hanyaduk a harmincas-negyvenes éveikben járóknál éri el maximumát (ekkor csaknem minden második elítélt rendelkezik valamilyen kriminális múlttal), majd a visszaesési gyakoriság fokozatosan csökken. (7. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

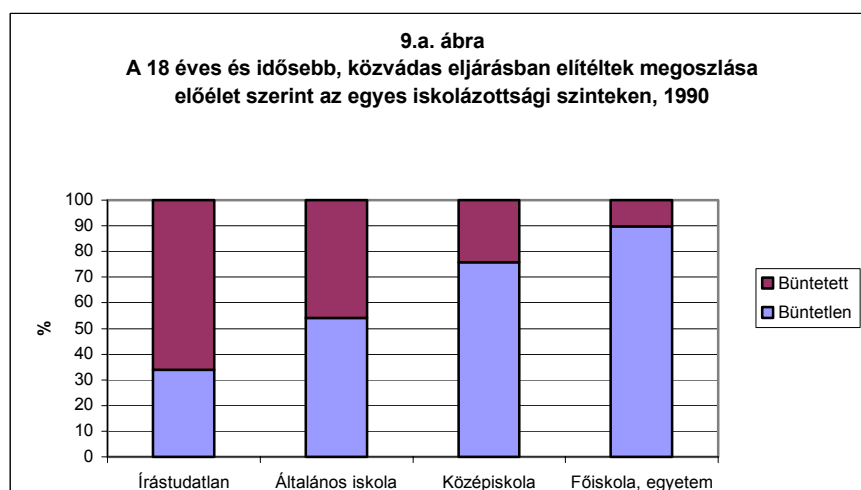
A családi állapot és a visszaesési hajlandóság úgy függ össze, hogy a nőtlenek, hajadonok, illetve az elváltak aránya magasabb (2003-ban 55 százalékos) volt a büntetett

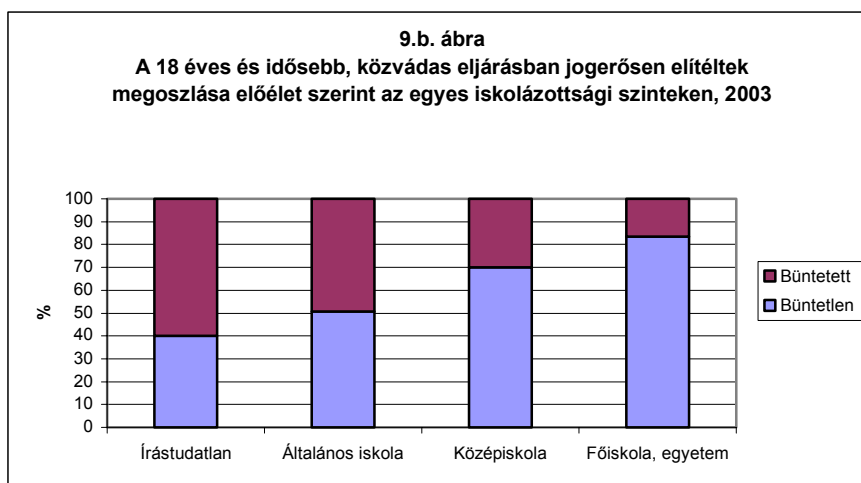
előéletűek körében, mint a büntetőjogilag felelősségre még nem vontak között. Ennek magyarázatául – az életkori hatás mellett – egyrészt szóba jöhet a családi kapcsolatok (így a mikrotársadalmi kapcsolatok) kialakítására való képtelenség, illetve a párkapcsolat és a bűnözői életforma összeegyeztethetlensége, másrészt pedig az, hogy a visszaeső bűnözéssel járó hosszabb időtartamú szabadságvesztés korlátozza egyfelől a házasodást, másfelől pedig a statisztikába való bekerülést is. (8. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A bűnözői életút és a képzettség önerősítő viszonyban áll egymással. Úgy fogalmazhatunk, hogy a társadalomból való kirekesztettségnek oka és egyben következménye is az alacsony iskolai végzettség. Jól illusztrálja ezt az összefüggést, hogy a büntetett előéletű elítéltek iskolai végzettségi szintje messze elmarad a nem visszaesőkétől. (9.a. és 9.b. ábra)

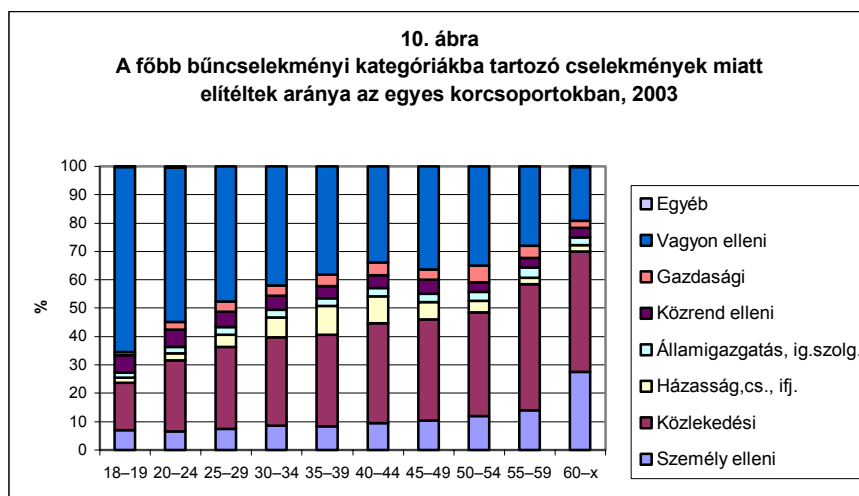

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A demográfiai és társadalmi sajátosságok bűncselekményi kategóriák szerint is megmutatkoznak. A nemenkénti különbségek egyik karakteres eleme, hogy az elítélt férfiak igen nagy hányadát (1990-ben 30 százalékát, 2003-ban pedig 20 százalékát) közlekedési bűncselekmény miatt vonták felelősségre, míg a nőknél ugyanez az arány lényegesen alacsonyabb volt (1990-ben 14 százalék, 2003-ban pedig a tíz százalékot sem érte el). Ennek az igen nagymértékű eltérésnek az oka az, hogy a férfiakra jellemző bűncselekménytípus az ittas járművezetés, amely mind az összбүнözésen, mind a közlekedési bűncselekményeken belül meghatározó arányt képvisel. Szintén a férfiakra inkább jellemző bűncselekmény a személy elleni kategóriába tartozó könnyű és súlyos testi sértés, a házasság-család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények többsége (elsősorban a szemérem elleni erőszak és az erőszakos közösülés), valamint a vagyon elleni cselekmények közül a lopás büntette és a jármű önkényes elvétele. A nőkre az átlagosnál nagyobb arányban jellemző bűncselekmények közé tartoznak az olyan személy elleni cselekmények, mint az emberölés, az erős felindulásból elkövetett emberölés vagy az emberölés kísérlete; a közlekedési kategóriából a közúti baleset gondatlan okozása; az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni büntettek közül a hamis vád, hamis tanúzás vagy a bűnpártolás, illetve a köz- és magánokirat hamisítás; a gazdasági bűncselekmények közül pedig a csempészet és vámorgazdaság; a vagyon elleni cselekményeken belül a kisebb súlyú lopások (vétségek), a csalás, a sikkasztás, valamint az orgazdaság.

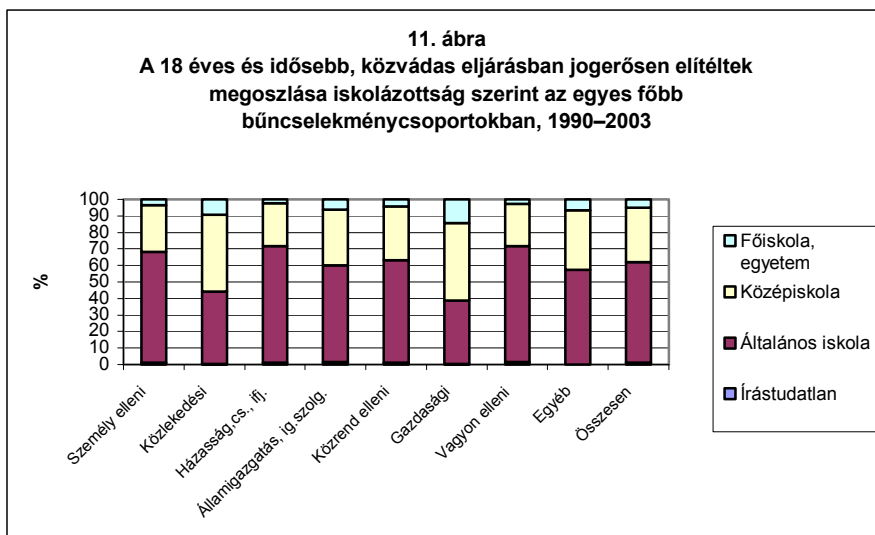
A bűncselekmények egy másik csoportosítása szerint különbözik a két nem elkövetési aránya az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményekben is. Bár – a közvélekedésnek megfelelően – ezekben a férfiak a főszereplők, de nem állítható, hogy ezen cselekmények teljesen hiányoznának a női бүнözésből.

Az adatok célirányos csoportosítása azt sugallja, hogy egyes bűncselekményi kategóriák korcsoportokhoz köztődnek. A vagyon elleni bűnözés aránya az életkor emelkedésével fokozatosan csökken, a közlekedési bűncselekmények miatt elítélteké pedig egyenes arányban nő. A közrend elleni cselekmények elkövetése inkább a fiatalabbakra jellemző, a személy elleni cselekmények elkövetése pedig az idősebbekre. A középgenerációkba tartozók, a harmincas- negyvenes éveikben járók esetében pedig a gazdasági, az államigazgatási és a házasság elleni cselekmények gyakorisága volt magasabb. (10. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A közlekedési és a gazdasági bűncselekmények miatt bűnösnek találtak bizonyos jellemzőik szerint markánsan különböznek a többi cselekmények elítélteitől. Közös sajátosságuk, hogy körükben igen alacsony, de feltűnően növekvő a büntetett előéletűek aránya. Az előbbieket közül 1990-ben csak minden ötödik, 2003-ban minden negyedik, az utóbbiak közül pedig 13, illetve 26 százalék tartozott a visszaesők közé. A gazdasági bűncselekményt visszaesőként elkövetők arányának gyors emelkedése felveti azt a kérdést, hogy kialakulóban van-e egy nem hagyományos bűnözésre specializálódó réteg. Sajátosságok iskolázottsági mutatóik tekintetében is mutatkoznak: jóval magasabb közöttük a közép- és felsőfokú végzettségűek aránya, és a vizsgált időszakban emelkedett is. Így a közlekedési cselekmény miatt bűnösnek találtak körében a diplomások részesedése 38-ról 55-re, a gazdasági cselekmények elkövetőinél 50-ről 61 százalékra emelkedett. (11. ábra)

Forrás: Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala.

A másik pólust a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények elkövetői képviselik: körükben a visszaesők aránya az átlagosnál lényegesen magasabb, az iskolázottsági szintjük pedig alacsonyabb.

Fontosabb fogalmak

Iskolai végzettség: Az oktatási rendszerben megszerzett legmagasabb iskolai végzettség szintje alapján alakítottuk ki a csoportokat, amelyek a következők voltak: írástudatlanok (ide azok tartoztak, akik a bírósági eljárás megkezdéséig egyetlen általános iskolai osztályt sem végeztek el), általános iskolába jártak (az általános iskolai valamelyik osztályát sikeresen befejezettek), a középiskolai végzettséggel rendelkezők (a szakmunkásképzőt végeztek és a szakközépiskolai vagy gimnáziumi érettségivel rendelkezők), diplomások (főiskolán vagy egyetemen szerzett oklevéllel rendelkezők).

Előélet: Az előéletre vonatkozó meghatározásokat a BTK. 137.§. 14., 16. és 17. pontja részletesen körülírja. Eszerint visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszűnésétől a szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekménye elkövetéséig három év nem telt el. Különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló bűncselekményt követ el. Többszörös visszaeső az, akit a szándékos bűncselekmény elkövetését megelőzően visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és az utolsó büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatóságának megszűnésétől a szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekménye elkövetéséig három év nem telt el. Nem büntetőjogi, hanem kriminológiai fogalom a visszaesőnek nem tekinthető bűnismétlő, akik közé azok a bűnismétlők tartoznak, akiket korábban valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt, a végrehajtandó szabadságvesztés büntetésén kívül, valamilyen főbüntetésre ítélték. A büntetett előéletűek közé az előbbi kategóriákba tartozókat soroltuk. Büntetlen az a személy, aki nem a fenti kategóriákba tartozik.

Bűncselekményi kategóriák: A büntető törvénykönyv különös része (X.-XX. fejezet) tartalmazza a különböző bűncselekményeket a következő csoportosításban:

- **Személy elleni bűncselekmények** (Btk. XII. fejezet: 166-181.§): ide tartozik például az emberölés (Btk. 166.§), az erős felindulásból elkövetett emberölés (Btk. 167.§), a testi sértés (Btk. 170.§), a személyi szabadság megsértése (Btk. 175.§) többek között.
- **Közlekedési bűncselekmények** (Btk. XIII. fejezet: 184-190. §): ide tartozik a közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény (Btk. 184. §), a vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése (Btk. 185. §), a közúti veszélyeztetés (Btk. 186. §), a közúti baleset okozása

(Btk. 187. §), járművezetés ittas vagy bódult állapotban (Btk. 188. §), a járművezetés tiltott átengedése (Btk. 189. §) és a cserbenhagyás (Btk. 190. §).

- **A házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények** (Btk. XIV. fejezet: 192-208. §): ide tartozik többek között a kiskorú veszélyeztetése (Btk. 195. §), az erőszakos közösülés (Btk. 197. §), a szeméremsértés (Btk. 208. §).
- **Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közelet tisztasága elleni bűncselekmények** (Btk. XV. fejezet: 211-258. §): ide tartoznak egyebek mellett a tiltott határátlépés (Btk. 217. §), a hivatali visszaélés (Btk. 225. §), a hivatalos személy elleni erőszak (Btk. 229. §), a vesztegetés (Btk. 248. §).
- **A közrend elleni bűncselekmények** (Btk. XVI. fejezet: 259-285. §): ide tartozik egyebek mellett a garázdaság (Btk. 271. §), a visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), a közszemérem megsértése (Btk. 272. §).
- **A gazdasági bűncselekmények** (Btk. XVII. fejezet: 288-313. §): ide tartozik például a csődbüntett (Btk. 290. §), a pénzhamisítás (Btk. 304. §), az adó-és társadalombiztosítási csalás (Btk. 310. §), valamint a csempészet és vámorgazdaság (Btk. 312. §).
- **A vagyon elleni bűncselekmények:** (Btk. XVIII. fejezet: Btk. 316-330. §): ide tartozik például a lopás (Btk. 316. §), a sikkasztás (Btk. 317. §), a csalás (Btk. 318. §), a rablás (Btk. 321. §), vagy az orgazdaság (Btk. 326. §).

A kis esetszám miatt a kiadványban az Állam- és emberiség elleni bűncselekményeket (Btk. X-XI. fejezet) és a Honvédelmi kötelezettség elleni és a katonai bűncselekményeket (Btk. XIX-XX. Fejezet 334-336 §) az **Egyéb bűncselekmények** kategóriába soroltuk.

Teljes népesség: A teljes népesség alatt a mindenkori évközepi népességadatot értjük. Az iskolázottsági szint meghatározásánál pedig az 1990-es és a 2001-es népszámlálás adatait használtuk fel.

Irodalom

- Borsi Zoltán (1968): Gondolatok a bűnügyi statisztikai mérésről. In: Statisztikai Szemle. 12. sz. p. 1195–1204.
- Csonka József–Vavró István (1966): Egy kriminálstatisztikai vizsgálat eredményei I. In: Statisztikai Szemle. 5. sz. p. 463–473.
- Duxné Nagy Katalin (1962): Bírósági indexek. In: Magyar Jog. 10. sz. p. 470–472.
- Farkasfalvy Ervin (1944): A magyar bűnügyi statisztika anyaga és legújabb eredményei. In: Statisztikai Szemle. 6.sz. p. 238–247.
- Földes Béla (1883): A bűnügy statisztikája. Budapest, 1883.
- Földes Béla (1934): Bűnügyi statisztika és bűnügyi szociológia. In: Statisztikai Szemle. 2.sz. p. 99–103.
- Hacker Ervin (1937): Magyarország kriminalitása az 1925–1934. években. In: Statisztikai Szemle. 8.sz. p. 741–753.
- Hoóz István (1975): A bűnözés nemenkénti alakulása Magyarországon 1831-től. In: Statisztikai Szemle. 1.sz. p. 59–69.
- Igazságügyi statisztika /1977-1982/. Budapest, Igazságügyi minisztérium, 1983 (kézirat).
- Kenedy László: Magyar kriminológiai kutatás II. (különlenyomat a Magyar Statisztikai Közlemények 59. kötetéből). Budapest, 1919.
- Labáth Jolán–Vigh József (1965): A bűnözés dinamikájának elemzése és az index-módszer. In: Magyar Jog. 6.sz. p. 245–249.
- Népességszám, korstruktúra, bűnözés. Budapest, Igazságügyi Minisztérium, 2000.
- Vavró István (1984): A bűnözés alakulása 1968 és 1982 között. In: Statisztikai Szemle. 1.sz. p. 71–84.
- Vavró István (1989): A bűnözés alakulása Magyarországon 1971 és 1987 között. In: Statisztikai Szemle. 2.sz. p. 183–193.
- Vavró István (2004): A bűnözés és a társadalmi-gazdasági változások kapcsolata. In: A bűnözés új tendenciái, a kriminálpolitika változásai Közép- és Kelet-Európában. Miskolc, Bíbor Kiadó. p. 340–345.
- Vavró István (1994): Demográfiai-társadalmi jellemzők és a bűnözés (1990–1993). Budapest: MTA Demográfiai Bizottság, Igazságügyi Minisztérium.
- Vavró István (1990): Az elítéltek főbb demográfiai jellemzői 1980–1988 között. In: Statisztikai Szemle. 2.sz. p. 133–134.
- Vigh József (1969): Néhány megjegyzés a bűnözés statisztikai mérésének problémáihoz. In: Statisztikai Szemle. 5.sz. p. 523–525.

Táblázatok

1.a. tábla
A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma korcsoportok szerint,
1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	4 156	8 274	7 224	7 138	5 737	3 799	2 473	1 364	743	498	41 406
1991	5 413	12 687	9 821	9 310	8 365	5 383	3 318	1 939	1 078	869	58 183
1992	6 212	15 448	11 570	10 480	10 244	6 792	3 978	2 379	1 200	1 010	69 313
1993	6 052	14 770	11 314	9 876	9 792	6 518	3 976	2 300	1 163	1 002	66 763
1994	6 911	15 797	11 798	9 959	9 678	6 795	4 013	2 470	1 233	1 120	69 774
1995	7 812	17 404	13 143	10 533	10 081	7 608	4 372	2 530	1 352	1 227	76 062
1996	7 560	17 666	13 261	9 890	9 449	7 474	4 436	2 494	1 264	1 152	74 646
1997	7 974	19 153	14 252	10 722	9 498	8 202	4 761	2 659	1 334	1 256	79 811
1998	8 330	21 281	15 957	11 791	10 337	9 039	5 663	3 042	1 602	1 473	88 515
1999	7 939	21 003	15 885	11 971	9 855	8 946	5 736	3 140	1 701	1 517	87 693
2000	7 373	20 765	15 849	12 197	9 743	8 708	5 938	3 178	1 690	1 518	86 959
2001	6 947	19 907	16 467	12 384	9 671	8 664	6 503	3 491	1 877	1 646	87 557
2002	6 932	19 889	17 170	13 429	10 304	8 818	7 126	4 039	2 034	1 830	91 571
2003	6 320	17 784	16 903	12 925	9 836	8 268	6 873	3 911	2 025	1 877	86 722

1.b. tábla
A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma korcsoportok
szerint, 1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	3 848	7 595	6 715	6 628	5 221	3 423	2 218	1 203	681	444	37 976
1991	5 010	11 745	9 049	8 507	7 599	4 874	3 010	1 724	964	770	53 252
1992	5 710	14 342	10 652	9 552	9 284	6 149	3 600	2 133	1 098	915	63 435
1993	5 627	13 684	10 436	9 064	8 909	5 890	3 593	2 060	1 045	896	61 204
1994	6 412	14 634	10 825	9 056	8 730	6 084	3 593	2 173	1 096	990	63 593
1995	7 215	16 027	12 007	9 431	9 004	6 690	3 847	2 218	1 181	1 066	68 686
1996	6 960	16 203	12 076	8 815	8 318	6 538	3 907	2 151	1 084	982	67 034
1997	7 309	17 554	12 844	9 468	8 351	7 162	4 199	2 297	1 153	1 085	71 422
1998	7 572	19 333	14 335	10 387	8 974	7 820	4 905	2 618	1 392	1 264	78 600
1999	7 220	18 883	14 145	10 565	8 487	7 653	4 914	2 722	1 432	1 279	77 300
2000	6 651	18 632	14 060	10 652	8 262	7 462	5 045	2 713	1 428	1 266	76 171
2001	6 231	17 802	14 631	10 873	8 199	7 439	5 565	2 920	1 606	1 377	76 643
2002	6 189	17 805	15 264	11 732	8 758	7 511	6 064	3 439	1 752	1 548	80 062
2003	5 658	15 785	14 941	11 258	8 391	6 961	5 873	3 321	1 718	1 545	75 451

1.c. tábla
A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők száma korcsoportok szerint,
1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	308	679	509	510	516	376	255	161	62	54	3 430
1991	403	942	772	803	766	509	308	215	114	99	4 931
1992	502	1 106	918	928	960	643	378	246	102	95	5 878
1993	425	1 086	878	812	883	628	383	240	118	106	5 559
1994	499	1 163	973	903	948	711	420	297	137	130	6 181
1995	597	1 377	1 136	1 102	1 077	918	525	312	171	161	7 376
1996	600	1 463	1 185	1 075	1 131	936	529	343	180	170	7 612
1997	665	1 599	1 408	1 254	1 147	1 040	562	362	181	171	8 389
1998	758	1 948	1 622	1 404	1 363	1 219	758	424	210	209	9 915
1999	719	2 120	1 740	1 406	1 368	1 293	822	418	269	238	10 393
2000	722	2 133	1 789	1 545	1 481	1 246	893	465	262	252	10 788
2001	716	2 105	1 836	1 511	1 472	1 225	938	571	271	269	10 914
2002	743	2 084	1 906	1 697	1 546	1 307	1 062	600	282	282	11 509
2003	662	1 999	1 962	1 667	1 445	1 307	1 000	590	307	332	11 271

2.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítéltek 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	1 444	1 201	1 175	952	671	519	369	227	124	25	533
1991	1 843	1 797	1 612	1 324	965	708	499	320	184	44	749
1992	1 969	2 155	1 869	1 573	1 186	875	596	387	209	51	889
1993	1 720	2 041	1 766	1 543	1 166	828	586	370	206	50	852
1994	1 871	2 120	1 777	1 601	1 222	837	582	390	221	56	886
1995	2 180	2 212	1 918	1 728	1 366	911	619	397	242	62	963
1996	2 218	2 135	1 888	1 637	1 364	883	604	395	224	58	942
1997	2 457	2 234	1 998	1 744	1 445	973	636	419	233	63	1 005
1998	2 712	2 433	2 214	1 852	1 636	1 102	745	472	276	74	1 113
1999	2 741	2 424	2 140	1 814	1 604	1 155	731	479	287	77	1 102
2000	2 690	2 502	2 022	1 790	1 617	1 205	735	472	284	77	1 094
2001	2 566	2 499	2 053	1 748	1 582	1 251	783	489	308	79	1 078
2002	2 661	2 601	2 067	1 870	1 658	1 340	860	555	333	87	1 127
2003	2 435	2 430	1 987	1 792	1 529	1 303	852	529	326	89	1 067

2.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítélt férfiak 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	2 607	2 157	2 158	1 761	1 223	942	680	431	247	56	1 041
1991	3 322	3 255	2 929	2 409	1 756	1 292	929	610	360	97	1 459
1992	3 528	3 912	3 386	2 854	2 150	1 601	1 106	740	421	116	1 734
1993	3 119	3 693	3 202	2 820	2 121	1 514	1 085	703	410	114	1 666
1994	3 385	3 833	3 202	2 894	2 206	1 517	1 068	725	437	126	1 723
1995	3 927	3 978	3 436	3 069	2 445	1 622	1 115	734	472	136	1 855
1996	3 988	3 821	3 370	2 887	2 406	1 564	1 092	717	428	126	1 805
1997	4 403	3 997	3 527	3 041	2 545	1 716	1 153	761	446	141	1 919
1998	4 827	4 317	3 892	3 217	2 844	1 926	1 328	852	527	165	2 110
1999	4 886	4 259	3 727	3 153	2 761	1 998	1 289	871	529	168	2 076
2000	4 751	4 391	3 508	3 074	2 733	2 090	1 284	845	522	166	2 048
2001	4 494	4 362	3 582	3 028	2 682	2 186	1 383	860	574	171	2 024
2002	4 667	4 543	3 609	3 221	2 811	2 320	1 509	995	623	191	2 115
2003	4 294	4 211	3 449	3 075	2 596	2 228	1 501	947	600	189	1 993

2.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítélt nők 100 ezer lakosra jutó száma korcsoportok szerint, 1990–2003

Év	18–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–x	Összesen
	éves										
1990	220	202	168	137	120	102	74	50	19	5	83
1991	282	273	257	229	177	133	90	67	36	8	120
1992	327	316	302	280	222	164	111	75	33	8	142
1993	248	308	279	255	210	158	110	73	38	9	134
1994	277	320	299	292	239	173	119	89	44	11	148
1995	342	359	338	365	291	217	145	93	55	13	176
1996	361	363	344	360	326	219	141	103	58	14	181
1997	419	382	403	413	348	244	146	109	58	14	199
1998	504	456	460	448	431	294	194	126	66	17	234
1999	507	501	480	433	445	330	204	122	84	20	246
2000	538	526	467	461	493	341	215	132	81	21	255
2001	542	542	466	433	482	348	219	153	82	21	252
2002	581	559	468	480	499	391	249	157	86	22	265
2003	518	560	470	469	452	406	241	152	92	25	260

3.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen, hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	16 278	17 545	474	7 109	41 406
1991	23 010	25 287	690	9 196	58 183
1992	26 828	31 022	916	10 547	69 313
1993	26 497	29 522	886	9 858	66 763
1994	28 809	30 181	983	9 801	69 774
1995	32 791	31 679	1 105	10 487	76 062
1996	33 492	29 828	1 034	10 292	74 646
1997	36 842	31 090	1 114	10 765	79 811
1998	41 992	33 427	1 265	11 831	88 515
1999	42 157	32 430	1 333	11 773	87 693
2000	42 343	31 605	1 300	11 711	86 959
2001	43 493	30 421	1 390	12 253	87 557
2002	45 607	31 548	1 432	12 984	91 571
2003	43 474	29 408	1 411	12 429	86 722

3.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	15 292	15 898	323	6 463	37 976
1991	21 655	22 865	450	8 282	53 252
1992	25 235	28 119	635	9 446	63 435
1993	24 938	26 844	593	8 829	61 204
1994	27 021	27 204	642	8 726	63 593
1995	30 592	28 201	710	9 183	68 686
1996	31 228	26 297	649	8 860	67 034
1997	34 173	27 319	685	9 245	71 422
1998	38 709	29 034	789	10 068	78 600
1999	38 539	28 025	783	9 953	77 300
2000	38 515	27 058	739	9 859	76 171
2001	39 503	25 974	809	10 357	76 643
2002	41 505	26 881	843	10 833	80 062
2003	39 325	24 952	803	10 371	75 451

3.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	986	1 647	151	646	3 430
1991	1 355	2 422	240	914	4 931
1992	1 593	2 903	281	1 101	5 878
1993	1 559	2 678	293	1 029	5 559
1994	1 788	2 977	341	1 075	6 181
1995	2 199	3 478	395	1 304	7 376
1996	2 264	3 531	385	1 432	7 612
1997	2 669	3 771	429	1 520	8 389
1998	3 283	4 393	476	1 763	9 915
1999	3 618	4 405	550	1 820	10 393
2000	3 828	4 547	561	1 852	10 788
2001	3 990	4 447	581	1 896	10 914
2002	4 102	4 667	589	2 151	11 509
2003	4 149	4 456	608	2 058	11 271

4.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen, hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	1 346	350	51	1 157	533
1991	1 847	509	74	1 460	749
1992	2 055	632	97	1 639	889
1993	1 907	610	94	1 502	852
1994	1 955	632	103	1 461	886
1995	2 115	673	116	1 525	963
1996	687	303	55	819	419
1997	751	317	60	858	448
1998	2 388	744	132	1 588	1 113
1999	2 321	734	139	1 537	1 102
2000	2 271	727	136	1 495	1 094
2001	2 236	687	141	1 609	1 078
2002	2 287	724	145	1 665	1 127
2003	2 126	684	143	1 556	1 067

4.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	2 064	635	214	2 564	1 041
1991	2 849	923	296	3 202	1 459
1992	3 189	1 148	414	3 577	1 734
1993	2 988	1 110	386	3 283	1 666
1994	3 076	1 141	417	3 180	1 723
1995	3 333	1 200	462	3 264	1 855
1996	939	461	34	1 715	813
1997	941	453	26	1 793	874
1998	3 779	1 295	521	3 289	2 110
1999	3 659	1 272	518	3 158	2 076
2000	3 573	1 248	490	3 055	2 048
2001	3 510	1 179	531	3 376	2 024
2002	3 610	1 239	554	3 442	2 115
2003	3 349	1 167	530	3 215	1 993

4.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők 100 ezer lakosra jutó száma családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	210	66	19	178	83
1991	279	97	31	246	120
1992	310	118	36	290	142
1993	281	110	37	266	134
1994	300	124	43	271	148
1995	348	147	49	321	176
1996	114	73	25	194	83
1997	136	78	27	206	92
1998	447	195	59	402	234
1999	474	199	68	404	246
2000	487	209	70	402	255
2001	487	200	69	417	252
2002	486	213	70	462	265
2003	477	206	73	432	260

5.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közbizottság eljárásban jogerősen elítéltek száma iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	719	31 023	8 438	1 226	41 406
1991	844	42 234	13 071	2 034	58 183
1992	966	48 443	17 430	2 474	69 313
1993	846	46 184	17 227	2 506	66 763
1994	949	48 505	17 845	2 475	69 774
1995	1 069	52 759	19 562	2 672	76 062
1996	1 049	51 456	19 508	2 633	74 646
1997	978	54 221	21 741	2 871	79 811
1998	1 124	60 063	24 106	3 222	88 515
1999	1 155	58 183	25 003	3 352	87 693
2000	1 086	56 381	25 956	3 536	86 959
2001	1 003	55 342	27 509	3 703	87 557
2002	916	56 580	29 837	4 238	91 571
2003	890	53 048	28 414	4 370	86 722

5.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közbizottság eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	495	28 593	7 765	1 123	37 976
1991	560	38 741	12 073	1 878	53 252
1992	617	44 393	16 149	2 276	63 435
1993	542	42 469	15 922	2 271	61 204
1994	573	44 368	16 407	2 245	63 593
1995	657	47 796	17 851	2 382	68 686
1996	696	46 359	17 645	2 334	67 034
1997	635	48 587	19 717	2 483	71 422
1998	736	53 568	21 528	2 768	78 600
1999	727	51 481	22 264	2 828	77 300
2000	681	49 466	23 027	2 997	76 171
2001	604	48 815	24 154	3 070	76 643
2002	574	49 730	26 242	3 516	80 062
2003	553	46 363	24 899	3 636	75 451

5.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közbizottság eljárásban jogerősen elítélt nők száma iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	224	2 430	673	103	3 430
1991	284	3 493	998	156	4 931
1992	349	4 050	1 281	198	5 878
1993	304	3 715	1 305	235	5 559
1994	376	4 137	1 438	230	6 181
1995	412	4 963	1 711	290	7 376
1996	353	5 097	1 863	299	7 612
1997	343	5 634	2 024	388	8 389
1998	388	6 495	2 578	454	9 915
1999	428	6 702	2 739	524	10 393
2000	405	6 915	2 929	539	10 788
2001	399	6 527	3 355	633	10 914
2002	342	6 850	3 595	722	11 509
2003	337	6 685	3 515	734	11 271

6.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	66,2	45,8	24,1	10,2	40,7
1991	60,8	41,9	20,9	11,0	36,4
1992	57,6	40,2	21,0	10,8	34,6
1993	55,2	41,5	21,8	10,1	35,4
1994	54,6	41,3	21,4	11,2	35,3
1995	55,0	42,1	22,8	13,1	36,3
1996	57,5	44,0	23,6	12,8	37,8
1997	59,0	45,7	25,1	12,2	39,1
1998	57,7	46,4	25,0	13,7	39,5
1999	61,0	48,0	26,0	13,7	40,6
2000	57,6	48,1	27,8	15,2	40,8
2001	60,3	49,1	28,8	15,4	41,5
2002	59,8	48,8	28,3	15,8	40,7
2003	60,0	49,4	29,9	16,6	41,5

6.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	67,9	46,9	25,2	10,6	41,7
1991	67,0	43,1	22,1	11,5	37,5
1992	63,0	41,5	22,0	11,5	35,7
1993	58,7	42,9	22,9	10,7	36,6
1994	58,8	42,7	22,6	11,9	36,6
1995	62,3	44,0	24,2	14,0	38,0
1996	64,7	46,2	25,3	13,6	39,7
1997	64,4	48,0	26,6	13,2	41,1
1998	61,0	48,8	27,0	14,6	41,7
1999	66,2	50,5	28,1	15,0	42,9
2000	63,7	50,8	30,2	16,2	43,3
2001	69,2	51,9	31,3	16,7	44,1
2002	66,7	51,5	30,5	17,2	43,2
2003	65,5	52,4	32,3	17,5	44,1

6.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők megoszlása iskolázottság szerint, 1990–2003

Év	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990	62,5	32,3	11,0	5,8	29,3
1991	48,6	28,2	6,8	4,5	24,3
1992	47,9	26,1	8,1	3,5	22,7
1993	49,0	25,9	8,8	4,7	22,3
1994	48,1	25,9	8,3	4,8	22,3
1995	43,4	23,7	8,3	5,5	20,5
1996	43,3	24,6	7,8	6,0	20,6
1997	49,0	25,8	9,7	5,4	21,9
1998	51,3	26,8	8,0	8,8	22,0
1999	52,3	29,0	8,9	6,5	23,5
2000	47,4	28,8	9,6	9,6	23,3
2001	46,9	28,5	10,8	8,8	22,6
2002	48,2	29,3	12,0	9,3	23,2
2003	51,0	29,1	12,9	12,1	23,6

7.a. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen, hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	46,0	29,6	35,9	55,9	40,7
1991	41,6	27,0	29,1	49,6	36,4
1992	39,0	26,3	30,8	47,9	34,6
1993	39,6	27,9	30,6	47,1	35,4
1994	39,9	27,9	29,1	45,4	35,3
1995	40,1	29,3	29,1	46,2	36,3
1996	41,8	30,6	31,0	46,3	37,8
1997	43,1	31,8	30,3	47,0	39,1
1998	43,7	32,2	32,6	46,2	39,5
1999	45,5	32,7	32,2	45,7	40,6
2000	45,2	33,1	30,3	46,9	40,8
2001	46,2	33,2	32,2	46,3	41,5
2002	45,6	32,5	30,1	44,3	40,7
2003	46,2	33,5	29,2	45,1	41,5

7.b. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt férfiak között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Nőtlen	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	46,7	30,3	40,2	58,0	41,7
1991	42,2	27,9	33,8	51,9	37,5
1992	39,8	27,1	35,7	50,3	35,7
1993	40,3	28,9	35,2	49,6	36,6
1994	40,7	28,9	34,1	48,0	36,6
1995	41,1	30,9	34,5	49,4	38,0
1996	43,0	32,4	40,1	50,0	39,7
1997	44,5	33,6	37,5	50,8	41,1
1998	45,2	34,4	40,7	49,9	41,7
1999	47,1	34,8	39,6	49,6	42,9
2000	46,9	35,6	38,2	50,9	43,3
2001	48,2	35,7	39,8	50,4	44,1
2002	47,4	34,9	37,5	48,3	43,2
2003	48,2	35,8	37,4	49,4	44,1

7.c. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítélt nők között a büntetett előéletűek aránya családi állapot szerint, 1990–2003

Év	Hajadon	Házias	Özvegy	Elvált	Összesen
1990	35,4	23,4	26,5	35,6	29,3
1991	31,1	19,4	20,4	28,1	24,3
1992	26,8	19,2	19,6	27,1	22,7
1993	28,9	17,3	21,2	25,5	22,3
1994	28,5	18,2	19,6	24,6	22,3
1995	25,4	16,4	19,5	23,7	20,5
1996	24,7	17,5	15,8	23,2	20,6
1997	25,9	18,7	18,6	23,9	21,9
1998	26,4	17,9	19,3	24,9	22,0
1999	28,2	19,5	21,6	24,6	23,5
2000	28,7	18,3	20,0	25,5	23,3
2001	26,6	18,6	21,5	23,6	22,6
2002	28,0	19,0	19,5	24,2	23,2
2003	27,6	20,7	18,4	23,4	23,6

8.a. tábla
A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek száma főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	3 475	12 190	2 272	1 069	2 117	1 434	18 796	53	41 406
1991	4 116	20 292	2 302	1 432	3 025	1 724	25 118	174	58 183
1992	5 161	23 947	2 002	1 786	5 023	1 525	29 680	189	69 313
1993	5 329	23 019	1 661	1 862	5 468	884	28 363	177	66 763
1994	6 237	22 160	1 729	2 335	7 195	734	29 069	315	69 774
1995	7 453	20 317	1 623	2 345	9 180	1 093	33 797	254	76 062
1996	7 005	16 161	1 605	2 234	10 419	1 434	35 572	216	74 646
1997	6 818	16 044	1 757	2 486	12 125	1 823	38 576	182	79 811
1998	7 168	16 013	1 838	2 873	14 399	2 456	43 640	128	88 515
1999	6 617	15 771	1 733	2 974	15 587	2 766	42 115	130	87 693
2000	6 818	14 976	1 981	3 099	16 801	3 300	39 849	135	86 959
2001	6 708	14 920	2 074	3 159	17 480	3 968	39 088	160	87 557
2002	7 228	16 929	2 171	3 253	18 628	4 950	38 255	157	91 571
2003	7 092	15 892	2 287	3 130	17 847	5 035	35 242	197	86 722

8.b. tábla
A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	8,4	29,4	5,5	2,6	5,1	3,5	45,4	0,1	100,0
1991	7,1	34,9	4,0	2,5	5,2	3,0	43,2	0,3	100,0
1992	7,4	34,5	2,9	2,6	7,2	2,2	42,8	0,3	100,0
1993	8,0	34,5	2,5	2,8	8,2	1,3	42,5	0,3	100,0
1994	8,9	31,8	2,5	3,3	10,3	1,1	41,7	0,5	100,0
1995	9,8	26,7	2,1	3,1	12,1	1,4	44,4	0,3	100,0
1996	9,4	21,7	2,2	3,0	14,0	1,9	47,7	0,3	100,0
1997	8,5	20,1	2,2	3,1	15,2	2,3	48,3	0,2	100,0
1998	8,1	18,1	2,1	3,2	16,3	2,8	49,3	0,1	100,0
1999	7,5	18,0	2,0	3,4	17,8	3,2	48,0	0,1	100,0
2000	7,8	17,2	2,3	3,6	19,3	3,8	45,8	0,2	100,0
2001	7,7	17,0	2,4	3,6	20,0	4,5	44,6	0,2	100,0
2002	7,9	18,5	2,4	3,6	20,3	5,4	41,8	0,2	100,0
2003	8,2	18,3	2,6	3,6	20,6	5,8	40,6	0,2	100,0

8.c. tábla
A 18 éves és idősebb, közbiztonsági eljárásban jogerősen elítélt férfiak száma főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	3 180	11 719	2 001	921	1 908	1 185	17 010	52	37 976
1991	3 702	19 502	2 065	1 206	2 713	1 398	22 497	169	53 252
1992	4 652	23 051	1 816	1 510	4 426	1 301	26 494	185	63 435
1993	4 808	22 107	1 497	1 518	4 876	753	25 473	172	61 204
1994	5 630	21 220	1 539	1 909	6 382	629	25 972	312	63 593
1995	6 694	19 361	1 451	1 946	8 187	908	29 897	242	68 686
1996	6 320	15 344	1 450	1 864	9 216	1 224	31 407	209	67 034
1997	6 157	15 217	1 568	2 041	10 727	1 549	33 983	180	71 422
1998	6 498	15 184	1 587	2 354	12 542	2 079	38 234	122	78 600
1999	5 893	14 916	1 494	2 421	13 591	2 331	36 528	126	77 300
2000	6 080	14 124	1 692	2 530	14 537	2 700	34 380	128	76 171
2001	6 022	14 016	1 814	2 595	15 128	3 189	33 725	154	76 643
2002	6 431	15 877	1 900	2 685	16 257	4 007	32 754	151	80 062
2003	6 308	14 889	1 973	2 558	15 367	4 148	30 016	192	75 451

8.d. tábla
A 18 éves és idősebb, közbiztonsági eljárásban jogerősen elítélt férfiak megoszlása főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	8,4	30,9	5,3	2,4	5,0	3,1	44,8	0,1	100,0
1991	7,0	36,6	3,9	2,3	5,1	2,6	42,2	0,3	100,0
1992	7,3	36,3	2,9	2,4	7,0	2,1	41,8	0,3	100,0
1993	7,9	36,1	2,4	2,5	8,0	1,2	41,6	0,3	100,0
1994	8,9	33,4	2,4	3,0	10,0	1,0	40,8	0,5	100,0
1995	9,7	28,2	2,1	2,8	11,9	1,3	43,5	0,4	100,0
1996	9,4	22,9	2,2	2,8	13,7	1,8	46,9	0,3	100,0
1997	8,6	21,3	2,2	2,9	15,0	2,2	47,6	0,3	100,0
1998	8,3	19,3	2,0	3,0	16,0	2,6	48,6	0,2	100,0
1999	7,6	19,3	1,9	3,1	17,6	3,0	47,3	0,2	100,0
2000	8,0	18,5	2,2	3,3	19,1	3,5	45,1	0,2	100,0
2001	7,9	18,3	2,4	3,4	19,7	4,2	44,0	0,2	100,0
2002	8,0	19,8	2,4	3,4	20,3	5,0	40,9	0,2	100,0
2003	8,4	19,7	2,6	3,4	20,4	5,5	39,8	0,3	100,0

*8.e. tábla
A 18 éves és idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítélt nők száma főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003*

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	295	471	271	148	209	249	1 786	1	3 430
1991	414	790	237	226	312	326	2 621	5	4 931
1992	509	896	186	276	597	224	3 186	4	5 878
1993	521	912	164	344	592	131	2 890	5	5 559
1994	607	940	190	426	813	105	3 097	3	6 181
1995	759	956	172	399	993	185	3 900	12	7 376
1996	685	817	155	370	1 203	210	4 165	7	7 612
1997	661	827	189	445	1 398	274	4 593	2	8 389
1998	670	829	251	519	1 857	377	5 406	6	9 915
1999	724	855	239	553	1 996	435	5 587	4	10 393
2000	738	852	289	569	2 264	600	5 469	7	10 788
2001	686	904	260	564	2 352	779	5 363	6	10 914
2002	797	1 052	271	568	2 371	943	5 501	6	11 509
2003	784	1 003	314	572	2 480	887	5 226	5	11 271

*8.f. tábla
A 18 éves és idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítélt nők megoszlása főbb
bűncselekménycsoportok szerint, 1990–2003*

Év	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990	8,6	13,7	7,9	4,3	6,1	7,3	52,1	0,0	100,0
1991	8,4	16,0	4,8	4,6	6,3	6,6	53,2	0,1	100,0
1992	8,7	15,2	3,2	4,7	10,2	3,8	54,2	0,1	100,0
1993	9,4	16,4	3,0	6,2	10,6	2,4	52,0	0,1	100,0
1994	9,8	15,2	3,1	6,9	13,2	1,7	50,1	0,0	100,0
1995	10,3	13,0	2,3	5,4	13,5	2,5	52,9	0,2	100,0
1996	9,0	10,7	2,0	4,9	15,8	2,8	54,7	0,1	100,0
1997	7,9	9,9	2,3	5,3	16,7	3,3	54,8	0,0	100,0
1998	6,8	8,4	2,5	5,2	18,7	3,8	54,5	0,1	100,0
1999	7,0	8,2	2,3	5,3	19,2	4,2	53,8	0,0	100,0
2000	6,8	7,9	2,7	5,3	21,0	5,6	50,7	0,1	100,0
2001	6,3	8,3	2,4	5,2	21,6	7,1	49,1	0,1	100,0
2002	6,9	9,1	2,4	4,9	20,6	8,2	47,8	0,1	100,0
2003	7,0	8,9	2,8	5,1	22,0	7,9	46,4	0,0	100,0

9. tábla

A 18 éves és idősebb, közvádas eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása nemek szerint bizonyos kiemelt bűncselekmények elítéltejei között 1990-ben és 2003-ban

Főbb bűncselekmények	1990				2003			
	férfiak	nők	összesen	ebből: a nők aránya	férfiak	nők	összesen	ebből: a nők aránya
Súlyos testi sértés	1 971	137	2 108	6,5	3 866	348	4 214	8,3
Közúti baleset gondatlan okozása	1 306	246	1 552	15,9	2 123	438	2 561	17,1
Ittas járművezetés	9 367	168	9 535	1,8	10 519	340	10 859	3,1
Tartás elmulasztása	1 430	193	1 623	11,9	1 101	67	1 168	5,7
Garázdaság	1 275	130	1 405	9,3	6 981	999	7 980	12,5
Közokirat-hamisítás	206	37	243	15,2	2 474	626	3 100	20,2
Magánokirat-hamisítás	106	21	127	16,5	1 757	477	2 234	21,4
Kábítószerrel visszaélés	15	1	16	6,3	1 174	99	1 273	7,8
Devizagazdálkodás megsértése	975	198	1 173	16,9	3	0	3	0,0
Adócsalás, jövedékkel visszaélés	32	3	35	8,6	1 188	203	1 391	14,6
Csempészet, vámorgazdaság	139	35	174	20,1	976	183	1 159	15,8
Csődbüntett	8	4	12	33,3	801	150	951	15,8
Lopás vétsége	6 385	905	7 290	12,4	9 920	2 239	12 159	18,4
Lopás büntette	6 870	404	7 274	5,6	9 256	714	9 970	7,2
Sikkasztás vétsége	353	45	398	11,3	853	207	1 060	19,5
Sikkasztás büntette	409	86	495	17,4	834	288	1 122	25,7
Csalás vétsége	176	29	205	14,1	1 450	489	1 939	25,2
Csalás büntette	356	54	410	13,2	2 121	642	2 763	23,2
Rablás	625	85	710	12,0	1 028	110	1 138	9,7
Rongálás	369	32	401	8,0	1 055	134	1 189	11,3
Orgazdaság	467	96	563	17,1	1 521	174	1 695	10,3
Jármű önkényes elvétele	751	9	760	1,2	588	13	601	2,2
<i>Kiemelt bűncselek- mények összesen</i>	<i>33 591</i>	<i>2 918</i>	<i>36 509</i>	<i>8,0</i>	<i>61 589</i>	<i>8 940</i>	<i>70 529</i>	<i>12,7</i>
<i>Bűncselekmények összesen</i>	<i>37 976</i>	<i>3 430</i>	<i>41 406</i>	<i>8,3</i>	<i>75 451</i>	<i>11 271</i>	<i>86 722</i>	<i>13,0</i>

10.a. tábla
A főbb bűncselekménycsoportok elítéltjeinek száma korcsoportok szerint, 1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közürend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	288	694	81	75	248	52	2 713	5	4 156
20–24 éves	546	2 067	199	188	503	231	4 510	30	8 274
25–29 éves	534	2 090	315	192	389	259	3 441	4	7 224
30–34 éves	617	2 220	501	191	353	266	2 984	6	7 138
35–39 éves	477	1 851	584	152	246	240	2 184	3	5 737
40–44 éves	356	1 344	355	114	169	174	1 286	1	3 799
45–49 éves	254	883	154	71	122	89	898	2	2 473
50–54 éves	162	499	55	46	45	79	477	1	1 364
55–59 éves	104	331	16	27	25	32	208	0	743
60– x éves	137	211	12	13	17	12	95	1	498
<i>Összesen</i>	<i>3 475</i>	<i>12 190</i>	<i>2 272</i>	<i>1 069</i>	<i>2 117</i>	<i>1 434</i>	<i>18 796</i>	<i>53</i>	<i>41 406</i>
2003									
18–19 éves	421	488	79	173	1 374	94	3 674	17	6 320
20–24 éves	1 225	2 346	218	601	4 048	579	8 650	117	17 784
25–29 éves	1 209	2 955	357	676	3 718	941	7 003	44	16 903
30–34 éves	949	2 301	473	504	2 686	907	5 093	12	12 925
35–39 éves	812	1 953	431	381	1 876	698	3 683	2	9 836
40–44 éves	753	1 779	380	280	1 539	615	2 921	1	8 268
45–49 éves	664	1 742	221	254	1 217	542	2 232	1	6 873
50–54 éves	464	1 085	82	131	712	336	1 101	0	3 911
55–59 éves	269	659	26	65	344	156	506	0	2 025
60– x éves	326	584	20	65	333	167	379	3	1 877
<i>Összesen</i>	<i>7 092</i>	<i>15 892</i>	<i>2 287</i>	<i>3 130</i>	<i>17 847</i>	<i>5 035</i>	<i>35 242</i>	<i>197</i>	<i>86 722</i>

10.b. tábla

A főbb bűncselekménycsoportok elíteltjeinek megoszlása korcsoportok szerint, 1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	6,9	16,7	1,9	1,8	6,0	1,3	65,3	0,1	100,0
20–24 éves	6,6	25,0	2,4	2,3	6,1	2,8	54,5	0,4	100,0
25–29 éves	7,4	28,9	4,4	2,7	5,4	3,6	47,6	0,1	100,0
30–34 éves	8,6	31,1	7,0	2,7	4,9	3,7	41,8	0,1	100,0
35–39 éves	8,3	32,3	10,2	2,6	4,3	4,2	38,1	0,1	100,0
40–44 éves	9,4	35,4	9,3	3,0	4,4	4,6	33,9	0,0	100,0
45–49 éves	10,3	35,7	6,2	2,9	4,9	3,6	36,3	0,1	100,0
50–54 éves	11,9	36,6	4,0	3,4	3,3	5,8	35,0	0,1	100,0
55–59 éves	14,0	44,5	2,2	3,6	3,4	4,3	28,0	0,0	100,0
60– x éves	27,5	42,4	2,4	2,6	3,4	2,4	19,1	0,2	100,0
<i>Összesen</i>	<i>8,4</i>	<i>29,4</i>	<i>5,5</i>	<i>2,6</i>	<i>5,1</i>	<i>3,5</i>	<i>45,4</i>	<i>0,1</i>	<i>100,0</i>
2003									
18–19 éves	6,7	7,7	1,3	2,7	21,7	1,5	58,1	0,3	100,0
20–24 éves	6,9	13,2	1,2	3,4	22,8	3,3	48,6	0,7	100,0
25–29 éves	7,2	17,5	2,1	4,0	22,0	5,6	41,4	0,3	100,0
30–34 éves	7,3	17,8	3,7	3,9	20,8	7,0	39,4	0,1	100,0
35–39 éves	8,3	19,9	4,4	3,9	19,1	7,1	37,4	0,0	100,0
40–44 éves	9,1	21,5	4,6	3,4	18,6	7,4	35,3	0,0	100,0
45–49 éves	9,7	25,3	3,2	3,7	17,7	7,9	32,5	0,0	100,0
50–54 éves	11,9	27,7	2,1	3,3	18,2	8,6	28,2	0,0	100,0
55–59 éves	13,3	32,5	1,3	3,2	17,0	7,7	25,0	0,0	100,0
60– x éves	17,4	31,1	1,1	3,5	17,7	8,9	20,2	0,2	100,0
<i>Összesen</i>	<i>8,2</i>	<i>18,3</i>	<i>2,6</i>	<i>3,6</i>	<i>20,6</i>	<i>5,8</i>	<i>40,6</i>	<i>0,2</i>	<i>100,0</i>

10.c. tábla

A főbb bűncselekménycsoportok elíteltjeinek száma korcsoportok szerint, férfiak, 1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	275	659	72	68	236	41	2 492	5	3 848
20–24 éves	505	1 984	165	169	463	194	4 085	30	7 595
25–29 éves	497	2 030	275	168	363	228	3 150	4	6 715
30–34 éves	572	2 128	432	165	317	236	2 773	5	6 628
35–39 éves	433	1 774	522	134	209	194	1 952	3	5 221
40–44 éves	321	1 294	316	90	141	141	1 119	1	3 423
45–49 éves	227	848	143	59	109	66	764	2	2 218
50–54 éves	141	481	50	36	34	49	411	1	1 203
55–59 éves	91	319	14	22	22	28	185	0	681
60– x éves	118	202	12	10	14	8	79	1	444
<i>Összesen</i>	<i>3 180</i>	<i>11 719</i>	<i>2 001</i>	<i>921</i>	<i>1 908</i>	<i>1 185</i>	<i>17 010</i>	<i>52</i>	<i>37 976</i>
2003									
18–19 éves	393	463	71	137	1 240	77	3 260	17	5 658
20–24 éves	1 132	2 206	178	505	3 616	485	7 547	116	15 785
25–29 éves	1 113	2 768	299	563	3 281	799	6 075	43	14 941
30–34 éves	847	2 160	392	430	2 307	779	4 333	10	11 258
35–39 éves	697	1 827	377	300	1 557	581	3 050	2	8 391
40–44 éves	643	1 657	339	212	1 237	519	2 353	1	6 961
45–49 éves	570	1 631	204	195	999	448	1 825	1	5 873
50–54 éves	401	1 010	74	110	579	253	894	0	3 321
55–59 éves	231	618	23	50	285	113	398	0	1 718
60– x éves	281	549	16	56	266	94	281	2	1 545
<i>Összesen</i>	<i>6 308</i>	<i>14 889</i>	<i>1 973</i>	<i>2 558</i>	<i>15 367</i>	<i>4 148</i>	<i>30 016</i>	<i>192</i>	<i>75 451</i>

10.d. tábla
A főbb bűncselekménycsoportok elíteltjeinek megoszlása korcsoportok szerint, férfiak,
1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közürend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	7,1	17,1	1,9	1,8	6,1	1,1	64,8	0,1	100,0
20–24 éves	6,6	26,1	2,2	2,2	6,1	2,6	53,8	0,4	100,0
25–29 éves	7,4	30,2	4,1	2,5	5,4	3,4	46,9	0,1	100,0
30–34 éves	8,6	32,1	6,5	2,5	4,8	3,6	41,8	0,1	100,0
35–39 éves	8,3	34,0	10,0	2,6	4,0	3,7	37,4	0,1	100,0
40–44 éves	9,4	37,8	9,2	2,6	4,1	4,1	32,7	0,0	100,0
45–49 éves	10,2	38,2	6,4	2,7	4,9	3,0	34,4	0,1	100,0
50–54 éves	11,7	40,0	4,2	3,0	2,8	4,1	34,2	0,1	100,0
55–59 éves	13,4	46,8	2,1	3,2	3,2	4,1	27,2	0,0	100,0
60– x éves	26,6	45,5	2,7	2,3	3,2	1,8	17,8	0,2	100,0
<i>Összesen</i>	<i>8,4</i>	<i>30,9</i>	<i>5,3</i>	<i>2,4</i>	<i>5,0</i>	<i>3,1</i>	<i>44,8</i>	<i>0,1</i>	<i>100,0</i>
2003									
18–19 éves	6,9	8,2	1,3	2,4	21,9	1,4	57,6	0,3	100,0
20–24 éves	7,2	14,0	1,1	3,2	22,9	3,1	47,8	0,7	100,0
25–29 éves	7,4	18,5	2,0	3,8	22,0	5,3	40,7	0,3	100,0
30–34 éves	7,5	19,2	3,5	3,8	20,5	6,9	38,5	0,1	100,0
35–39 éves	8,3	21,8	4,5	3,6	18,6	6,9	36,3	0,0	100,0
40–44 éves	9,2	23,8	4,9	3,0	17,8	7,5	33,8	0,0	100,0
45–49 éves	9,7	27,8	3,5	3,3	17,0	7,6	31,1	0,0	100,0
50–54 éves	12,1	30,4	2,2	3,3	17,4	7,6	26,9	0,0	100,0
55–59 éves	13,4	36,0	1,3	2,9	16,6	6,6	23,2	0,0	100,0
60– x éves	18,2	35,5	1,0	3,6	17,2	6,1	18,2	0,1	100,0
<i>Összesen</i>	<i>8,4</i>	<i>19,7</i>	<i>2,6</i>	<i>3,4</i>	<i>20,4</i>	<i>5,5</i>	<i>39,8</i>	<i>0,3</i>	<i>100,0</i>

10.e. tábla
A főbb bűncselekménycsoportok elítélteinek száma korcsoportok szerint, nők, 1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közlekedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyron elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	13	35	9	7	12	11	221	0	308
20–24 éves	41	83	34	19	40	37	425	0	679
25–29 éves	37	60	40	24	26	31	291	0	509
30–34 éves	45	92	69	26	36	30	211	1	510
35–39 éves	44	77	62	18	37	46	232	0	516
40–44 éves	35	50	39	24	28	33	167	0	376
45–49 éves	27	35	11	12	13	23	134	0	255
50–54 éves	21	18	5	10	11	30	66	0	161
55–59 éves	13	12	2	5	3	4	23	0	62
60– x éves	19	9	0	3	3	4	16	0	54
<i>Összesen</i>	<i>295</i>	<i>471</i>	<i>271</i>	<i>148</i>	<i>209</i>	<i>249</i>	<i>1 786</i>	<i>1</i>	<i>3 430</i>
2003									
18–19 éves	28	25	8	36	134	17	414	0	662
20–24 éves	93	140	40	96	432	94	1 103	1	1 999
25–29 éves	96	187	58	113	437	142	928	1	1 962
30–34 éves	102	141	81	74	379	128	760	2	1 667
35–39 éves	115	126	54	81	319	117	633	0	1 445
40–44 éves	110	122	41	68	302	96	568	0	1 307
45–49 éves	94	111	17	59	218	94	407	0	1 000
50–54 éves	63	75	8	21	133	83	207	0	590
55–59 éves	38	41	3	15	59	43	108	0	307
60– x éves	45	35	4	9	67	73	98	1	332
<i>Összesen</i>	<i>784</i>	<i>1 003</i>	<i>314</i>	<i>572</i>	<i>2 480</i>	<i>887</i>	<i>5 226</i>	<i>5</i>	<i>11 271</i>

10.f. tábla
A főbb bűncselekménycsoportok elíteltjeinek megoszlása korcsoportok szerint, nők,
1990, 2003

Korév	Személy elleni	Közle- kedési	Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	Állam- igazgatás, igazság- szolgáltatás elleni	Közrend elleni	Gazdasági	Vagyon elleni	Egyéb	Összesen
1990									
18–19 éves	4,2	11,4	2,9	2,3	3,9	3,6	71,8	0,0	100,0
20–24 éves	6,0	12,2	5,0	2,8	5,9	5,4	62,6	0,0	100,0
25–29 éves	7,3	11,8	7,9	4,7	5,1	6,1	57,2	0,0	100,0
30–34 éves	8,8	18,0	13,5	5,1	7,1	5,9	41,4	0,2	100,0
35–39 éves	8,5	14,9	12,0	3,5	7,2	8,9	45,0	0,0	100,0
40–44 éves	9,3	13,3	10,4	6,4	7,4	8,8	44,4	0,0	100,0
45–49 éves	10,6	13,7	4,3	4,7	5,1	9,0	52,5	0,0	100,0
50–54 éves	13,0	11,2	3,1	6,2	6,8	18,6	41,0	0,0	100,0
55–59 éves	21,0	19,4	3,2	8,1	4,8	6,5	37,1	0,0	100,0
60– x éves	35,2	16,7	0,0	5,6	5,6	7,4	29,6	0,0	100,0
<i>Összesen</i>	<i>8,6</i>	<i>13,7</i>	<i>7,9</i>	<i>4,3</i>	<i>6,1</i>	<i>7,3</i>	<i>52,1</i>	<i>0,0</i>	<i>100,0</i>
2003									
18–19 éves	4,2	3,8	1,2	5,4	20,2	2,6	62,5	0,0	100,0
20–24 éves	4,7	7,0	2,0	4,8	21,6	4,7	55,2	0,1	100,0
25–29 éves	4,9	9,5	3,0	5,8	22,3	7,2	47,3	0,1	100,0
30–34 éves	6,1	8,5	4,9	4,4	22,7	7,7	45,6	0,1	100,0
35–39 éves	8,0	8,7	3,7	5,6	22,1	8,1	43,8	0,0	100,0
40–44 éves	8,4	9,3	3,1	5,2	23,1	7,3	43,5	0,0	100,0
45–49 éves	9,4	11,1	1,7	5,9	21,8	9,4	40,7	0,0	100,0
50–54 éves	10,7	12,7	1,4	3,6	22,5	14,1	35,1	0,0	100,0
55–59 éves	12,4	13,4	1,0	4,9	19,2	14,0	35,2	0,0	100,0
60– x éves	13,6	10,5	1,2	2,7	20,2	22,0	29,5	0,3	100,0
<i>Összesen</i>	<i>7,0</i>	<i>8,9</i>	<i>2,8</i>	<i>5,1</i>	<i>22,0</i>	<i>7,9</i>	<i>46,4</i>	<i>0,0</i>	<i>100,0</i>

11.a. tábla

A 18 éves idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítéltek száma iskolázottság szerint a főbb bűncselekménycsoportokban, 1990, 2003

Bűncselekmények	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990					
Személy elleni	71	2 843	499	62	3 475
Közlekedési	30	7 424	3 989	747	12 190
Házasság, család, ifjúság és nem erkölcs elleni	58	1 903	299	12	2 272
Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	34	771	223	41	1 069
Közrend elleni	55	1 666	368	28	2 117
Gazdasági	10	703	578	143	1 434
Vagyon elleni	461	15 679	2 464	192	18 796
Egyéb	..	34	18	1	53
<i>Összesen</i>	<i>719</i>	<i>31 023</i>	<i>8 438</i>	<i>1 226</i>	<i>41 406</i>
2003					
Személy elleni	93	4 733	2 010	256	7 092
Közlekedési	34	7 015	7 346	1 497	15 892
Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	28	1 616	589	54	2 287
Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	48	1 837	1 050	195	3 130
Közrend elleni	183	11 067	5 869	728	17 847
Gazdasági	12	1 949	2 351	723	5 035
Vagyon elleni	492	24 718	9 128	904	35 242
Egyéb	..	113	71	13	197
<i>Összesen</i>	<i>890</i>	<i>53 048</i>	<i>28 414</i>	<i>4 370</i>	<i>86 722</i>

11.b. tábla

A 18 éves idősebb, közbíró eljárásban jogerősen elítéltek megoszlása iskolázottság szerint a főbb bűncselekménycsoportokban, 1990, 2003

Főbb bűncselekmények	Írástudatlan	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem	Összesen
1990					
Személy elleni	9,9	9,2	5,9	5,1	8,4
Közlekedési	4,2	23,9	47,3	60,9	29,4
Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	8,1	6,1	3,5	1,0	5,5
Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	4,7	2,5	2,6	3,3	2,6
Közrend elleni	7,6	5,4	4,4	2,3	5,1
Gazdasági	1,4	2,3	6,8	11,7	3,5
Vagyon elleni	64,1	50,5	29,2	15,7	45,4
Egyéb	..	0,1	0,2	0,1	0,1
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
2003					
Személy elleni	10,4	8,9	7,1	5,9	8,2
Közlekedési	3,8	13,2	25,9	34,3	18,3
Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	3,1	3,0	2,1	1,2	2,6
Államigazgatás, igazságszolgáltatás elleni	5,4	3,5	3,7	4,5	3,6
Közrend elleni	20,6	20,9	20,7	16,7	20,6
Gazdasági	1,3	3,7	8,3	16,5	5,8
Vagyon elleni	55,3	46,6	32,1	20,7	40,6
Egyéb	..	0,2	0,2	0,3	0,2
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

12. tábla
A 18 éves és idősebb, közbiztonsági eljárásban jogerősen elítéltek száma előélet szerint a főbb bűncselekménycsoportokban 1990-ben és 2003-ban

Főbb bűncselekmények	1990				2003			
	büntetlen	büntetett	összesen	ebből: a büntetett előéletűek aránya	büntetlen	büntetett	összesen	ebből: a büntetett előéletűek aránya
Személy elleni	2 051	1 424	3 475	41,0	4 183	2 909	7 092	41,0
ebből:								
emberölés	84	58	142	40,8	96	81	177	45,8
emberölés kísérlete B	36	33	69	47,8	68	59	127	46,5
könnyű testi sértés B, V	54	42	96	43,8	2 413	1 801	4 214	42,7
súlyos testi sértés B	1 213	895	2 108	42,5	226	174	400	43,5
Közlekedési	9 806	2 384	12 190	19,6	11 732	4 160	15 892	26,2
ebből:								
közúti baleset gondatlan okozása V	1 480	72	1 552	4,6	2 228	333	2 561	13,0
ittas járművezetés V	7 429	2 106	9 535	22,1	7 581	3 278	10 859	30,2
Házasság, család, ifjúság	1 129	1 143	2 272	50,3	1 271	1 016	2 287	44,4
ebből:								
kiskorú veszélyeztetése B	114	76	190	40,0	257	253	510	49,6
Tartás elmulasztása B, V	803	820	1 623	50,5	699	469	1 168	40,2
erőszakos közöszlész B	81	130	211	61,6	36	86	122	70,5
szemérem elleni erőszak B	42	31	73	42,5	63	64	127	50,4
Államigazgatás, igazságszolgáltatás	623	446	1 069	41,7	1 924	1 206	3 130	38,5
ebből:								
hivatalos személy elleni erőszak B, V közfeladatot ellátó személy elleni erőszak B	141	161	302	53,3	218	187	405	46,2
vesztegetés B, V	65	57	122	46,7	123	78	201	38,8
	122	34	156	21,8	251	75	326	23,0
Közrend elleni	1 137	980	2 117	46,3	10 790	7 057	17 847	39,5
ebből:								
garázdaság B, V	715	690	1 405	49,1	4 434	3 546	7 980	44,4
közokirat-hamisítás B, V	115	128	243	52,7	2 067	1 033	3 100	33,3
magánokirat-hamisítás V	90	37	127	29,1	1 474	760	2 234	34,0
kábítószerezéssel visszaélés B, V	11	5	16	31,3	853	420	1 273	33,0

A 18 éves és idősebb, közvédas eljárásban jogerősen elítéltek száma előélet szerint a főbb bűncselekménycsoportokban 1990-ben és 2003-ban (folytatás)

Főbb bűncselekmények	1990				2003			
	büntetlen	büntetett	összesen	ebből: a büntetett előéletűek aránya	büntetlen	büntetett	összesen	ebből: a büntetett előéletűek aránya
Gazdasági	1 245	189	1 434	13,2	3 695	1 340	5 035	26,6
ebből:								
devizagazdálkodás megsértése B,V	1 014	159	1 173	13,6	2	1	3	33,3
adócsalás, jövedékkel visszaélés B,V	30	5	35	14,3	929	462	1 391	33,2
csempészet, vám- orgazdaság B,V	163	11	174	6,3	965	194	1 159	16,7
csődbüntett B	8	4	12	33,3	657	294	951	30,9
Vagyon elleni	8 537	10 259	18 796	54,6	17 020	18 222	35 242	51,7
ebből:								
lopás V	3 384	3 906	7 290	53,6	5 748	6 411	12 159	52,7
lopás B	2 909	4 365	7 274	60,0	3 541	6 429	9 970	64,5
sikkasztás V	264	134	398	33,7	652	408	1 060	38,5
sikkasztás B	358	137	495	27,7	802	320	1 122	28,5
csalás V	110	95	205	46,3	1 193	746	1 939	38,5
csalás B	238	172	410	42,0	1 632	1 131	2 763	40,9
rablás B	192	518	710	73,0	396	742	1 138	65,2
rongálás B,V	225	176	401	43,9	779	410	1 189	34,5
orgazdaság B,V	353	210	563	37,3	981	714	1 695	42,1
jármű önkényes elvétele B,V	346	414	760	54,5	266	335	601	55,7
Egyéb	41	12	53	22,6	148	49	197	24,9
Összesen	24 569	16 837	41 406	40,7	50 763	35 959	86 722	41,5

Megjegyzés: B: büntetett; V: vétség.

A *Társadalomstatistikai füzetek* sorozat megjelent kötetei 1994-2004.

1994. 1. A lakáspiac jellemzői Budapesten, 1990-1993.
2. Lakásminőség, lakáshoz jutás
3. Paraszti gazdaságok, mezőgazdasági vállalkozók
4. Életmód-életkörülmények a 90-es években I.
5. A felekezeti viszonyok és a vallásgyakorlás néhány jellemzője
6. Életmód-életkörülmények a 90-es években II.
7. Lakásépítés a városokban
8. Parlamenti képviselőjelöltek 1994-ben.
1995. 9. Iskolázottsági esélyek alakulása
10. Szociális ellátás az önkormányzatoknál
11. Paraszti gazdaságok, mezőgazdasági vállalkozók II.
12. Az önkormányzatok ingatlanvagyonja 1994. július 1.
13. Önkormányzati képviselők, polgármesterek
14. Az önkormányzati lakások privatizációja
15. A nemzedéken belüli mobilitás alakulása
1996. 16. (kiadásra nem került)
17. Az ifjúság életkörülményei
1997. 18. Szociális ellátás az önkormányzatoknál, 1994-1996.
19. Szociális nonprofit szervezetek Magyarországon
20. A gyermekek és az ifjúság helyzete
21. Az önkormányzatok segélyezési gyakorlata
1999. 22. Az önkormányzati segélyezés és a segélyezett háztartások életkörülményei
23. Kulturális célú nonprofit szervezetek
24. Pártok, képviselőjelöltek az 1988. évi parlamenti választásokon
25. A segélyezett háztartások életkörülményei
26. Az önkormányzatok döntéshozói, 1990-1998.
27. Lakásviszonyok I.
2000. 28. Lakásviszonyok II.
29. Környezetvédelmi célú nonprofit szervezetek
30. A lakásviszonyok regionális jellemzői
2001. 31. Lakásviszonyok III.
32. Egészségügyi nonprofit szervezetek Magyarországon
2002. 33. Településfejlesztési célú nonprofit szervezetek
34. Az önkormányzatok és a nonprofit szervezetek kapcsolata
2003. 35. 10 years in Nonprofit Statistics 1992-2002 (Csak angol nyelven!)
36. Gazdaságfejlesztési célú nonprofit szervezetek
37. A nonprofit szektor főbb statisztikai jellemzői, 2001
38. Pártok, képviselőjelöltek a 2002. évi parlamenti választásokon
39. Az önkormányzatok szociális ellátó tevékenységét bemutató adatgyűjtés teljeskörősítése, 1997-2001
40. Az önkormányzatok döntéshozói, 1990-2002
2004. 41. Szociális célú nonprofit szervezetek Magyarországon 1994-ben és 2002-ben
42. A nonprofit szektor főbb statisztikai jellemzői, 2002 (Kizárólag elektronikus formában!)
2005. 43. Jövedelem mint az anyagi jólét és a szegénység mérőszáma